

**ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA APLIKOVANÉ GEOINFORMATIKY
A ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ**

**Dostupnost základního veřejného občanského vybavení na
území obce s rozšířenou působností
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. arch. Veronika Šindlerová, Ph.D.

Diplomant: Bc. Monika Perglerová

©2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Monika Perglerová

Rozvoj venkova a zemědělství

Prostorové plánování

Název práce

Dostupnost základního veřejného občanského vybavení na území obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Název anglicky

Accessibility of Basic Public Services in the Territory of the Municipality with Extended Powers of Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Cíle práce

(1) vyhodnocení absorpční kapacity území správního obvodu ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, a to především na základě dostupnosti a kapacit základního veřejného občanského vybavení (zejména mateřské školy a základní školy), a na základě posouzení sídelní struktury z hlediska nežádoucího plošného růstu zástavby sídel, (2) následné vyhodnocení rozvojového potenciálu jednotlivých obcí, resp. sídel s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení, (3) návrh doporučení pro územně plánovací činnost jednotlivých obcí (doporučení pro řešení ve změnách územních plánů nebo v nových ÚP) a pro územně plánovací činnost obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Starou Boleslav (doporučení pro aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav), zohledňující vytvoření podmínek pro zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení.

Metodika

(1) Rešerše teoretických prací týkajících se suburbanizace a absorpčních kapacit a prahů (mezi) růstu sídel z hlediska environmentálního, sociálního a ekonomického.

(2) Shromáždění a analýza rozvojových záměrů vymezených pro bydlení a občanské vybavení, v platných i rozpracovaných územních plánech (změnách územních plánů) obcí v řešeném území.

(3) Stanovení kapacity (bytů, nových obyvatel) dosud nevyužitých ploch bydlení vymezených v platných, resp. rozpracovaných územních plánech a základní bilance budoucích potřeb vybraného základního občanského vybavení (zejména MŠ a ZŠ).

(4) Posouzení kapacitních možností základního veřejného občanského vybavení a identifikace eventuálních rozvojových prahů.

(5) Vyhodnocení rozvojového potenciálu jednotlivých obcí, resp. sídel a kategorizace obcí/sídel podle míry jejich rozvojového potenciálu s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení. Bude přitom zohledněn aspekt kooperace jednotlivých obcí a sídel a aspekt sdílení základního veřejného občanského vybavení více obcemi/sídly.

(6) Doporučení pro změny územních plánů nebo pořízení zcela nových ÚP a pro aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav.

Doporučený rozsah práce

Textová a grafická část obsahující (1) rešerši teoretických prací týkajících se suburbanizace a udržitelného rozvoje z hlediska absorpčních kapacit a prahů (mezí) růstu sídel, (2) evidenci, analýzu a vyhodnocení rozvojových záměrů pro bydlení a občanské vybavení v platných i rozpracovaných územních plánech či jejich změnách, (3) vyhodnocení naplněnosti rozvojových ploch a odhad kapacity (bytů, nových obyvatel) dosud nevyužitých ploch změn bydlení vymezených v platných/rozpracovaných územních plánech a základní bilanci budoucích potřeb MŠ a ZŠ, (4) posouzení kapacitních možností MŠ a ZŠ a identifikace eventuálních rozvojových prahů, (5) vyhodnocení rozvojového potenciálu jednotlivých obcí, resp. sídel a jejich kategorizace podle míry jejich rozvojového potenciálu s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení a při zohlednění aspektu možného sdílení základního veřejného občanského vybavení, (6) doporučení pro změny územních plánů nebo pořízení nových ÚP a pro aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav.

Klíčová slova

suburbanizace, udržitelný rozvoj, dostupnost veřejné infrastruktury, absorpční kapacita území

Doporučené zdroje informací

HNILÍČKA, P. Sídelní kaše : otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů : urbanismus do kapsy. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-592-4.
JEHLÍK, Jan, 2013: Obec a sídlo. O krajíně, urbanismu a architektuře. Praha: Ausdruck Books
KRUMPOLCOVÁ, Mária a kol, 2010: Štandardy minimálnej vybavenosti obcí. Bratislava: Inštitút urbanizmu a územního plánovania URBION
MAIER, Karel – VOREL, Jakub – ŠINDLEROVÁ, Veronika, 2016: Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury. Výstup projektu TAČR Beta – TB050MMR001
MAIER, K. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
NICOLAIDES, B. – WIESES, A. (eds.), 2006: The Suburb Reader. New York: Routledge
OUŘEDNÍČEK, Martin – ŠPAČKOVÁ, Petra – NOVÁ, Jakub (eds.), 2013: SUB URBS: Krajina, sídla a lidé. Praha: Academia
ÚÚR, 2009 – 2017: Principy a pravidla územního plánování. Brno: ÚÚR, internetová publikace (dostupné online: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>)

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. arch. Veronika Šindlerová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra plánování krajiny a sídel

Elektronicky schváleno dne 2. 3. 2021

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2021

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 29. 03. 2021

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci „Dostupnost základního veřejného občanského vybavení na území obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav“ vypracovala samostatně, pod vedením Ing. arch. Veroniky Šindlerové, Ph.D. Uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala pro tuto práci.“

V Praze 25. 3. 2021

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. arch. Veronice Šindlerové, Ph.D. za odborné vedení, rady a připomínky, které mi poskytla během zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat svým blízkým za podporu při celém studiu.

V Praze 25. 3. 2021

.....

Dostupnost základního veřejného občanského vybavení na území obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Abstrakt

Ve své diplomové práci se zabývám vyhodnocením absorpční kapacity území správního obvodu obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, a to především na základě dostupnosti a kapacit základního veřejného občanského vybavení a na základě posouzení sídelní struktury z hlediska nežádoucího plošného růstu zástavby. Z čehož vyhodnocuji rozvojový potenciál jednotlivých obcí s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení. Následně navrhuji doporučení pro územně plánovací činnost jednotlivých obcí a obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, které zohlední vytvoření podmínek pro zajištění standardu dostupnosti veřejného občanského vybavení.

Doporučení mají směřovat především k 5. aktualizaci územně analytických podkladů obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, která probíhá v letošním roce.

Klíčová slova: suburbanizace, udržitelný rozvoj, dostupnost veřejné infrastruktury, absorpční kapacita území

Accessibility of Basic Public Services in the Territory of the Municipality with Extended Powers of Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Abstract

In my diploma thesis I focus on the evaluation of the absorption capacity of the territory of the municipality with extended powers of Brandýs nad Labem – Stará Boleslav based on the availability and the capacity of basic public services as well as on the review of the settlement structure from the point of view of the undesirable extension of the areal development. By inference I evaluate the development potential of individual municipalities to secure the basic standards of public services. Based on the evaluation I suggest recommendations for the zone planning operation of municipalities and the municipality with extended powers of Brandýs nad Labem – Stará Boleslav which helps to create conditions for the accessibility of basic public services.

The recommendations should aim mostly to the 5th update of the zoning analytic materials of the municipality with extended powers of Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, which happens during this year.

Key words: suburbanization, Sustainable Development, availability of public infrastructure, absorption capacity of the territory

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. CÍL PRÁCE	5
3. METODIKA	6
4. LITERÁRNÍ REŠERŠE	7
4.1. UDRŽITELNÝ ROZVOJ	7
4.1.1. UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	8
4.1.2. EKOLOGICKÝ PILÍŘ	9
4.1.3. SOCIÁLNÍ PILÍŘ	11
4.1.4. EKONOMICKÝ PILÍŘ	13
4.2. SUBURBANIZACE	15
4.2.1. SÍDELNÍ KAŠE.....	18
4.2.2. SUBURBANIZACE V ČR.....	19
4.3. ÚNOSNOST PROSTŘEDÍ.....	21
4.3.1. ÚNOSNOST A ÚNOSNÁ KAPACITA.....	21
4.3.2. PRAHY ROZVOJE ÚZEMÍ.....	23
5. ANALÝZA ÚZEMÍ.....	26
5.1. VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	26
5.2. ŠIRŠÍ VZTAHY	27
5.2.1. DOPRAVA	28
5.3. OBYVATELSTVO	32
5.4. PLATNÉ ÚZEMNÍ PLÁNY	35
5.4.1. ÚZEMNÍ PLÁNY POŘÍZENY PŘED ROKEM 2007	35
5.4.2. ÚZEMNÍ PLÁNY POŘÍZENY PO ROCE 2007	38
5.4.3. VYMEZENÉ ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ.....	41
5.5. NOVĚ NAVRHOVANÁ ROZVOJOVÁ ÚZEMÍ.....	41
5.5.1. ROZVOJOVÉ PLOCHY - BYDLENÍ	42

5.5.2. ROZVOJOVÉ PLOCHY – OBČANSKÁ A KOMERČNÍ VYBAVENOST	47
5.6. STANDARDY DOSTUPNOSTI	49
5.6.1. ROZLIŠENÍ TYPU ÚZEMÍ Z HLEDISKA INTENZITY JEHO VYUŽITÍ	49
5.6.2. DOSTUPNOST	52
5.7. ZŘIZOVATEL A KAPACITA MATEŘSKÝCH A ZÁKLADNÍCH ŠKOL	54
5.8. MATEŘSKÉ ŠKOLY	55
5.8.1. KAPACITA MATEŘSKÝCH ŠKOL	55
5.7.2 DOSTUPNOST MATEŘSKÝCH ŠKOL	59
5.8. ZÁKLADNÍ ŠKOLY	60
5.8.1. KAPACITA ZÁKLADNÍCH ŠKOL	60
5.8.2 DOSTUPNOST ZÁKLADNÍCH ŠKOL	63
5.9. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY, STŘEDNÍ ŠKOLY A VYSOKÉ ŠKOLY	64
5.9.1. STŘEDNÍ ŠKOLY	64
5.9.2. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY	65
5.9.3. VYSOKÉ ŠKOLY	65
5.10. SOCIÁLNÍ SLUŽBY A KULTURA	66
5.10.1. KNIHOVNY	66
5.10.2. DOMOVY DŮCHODCŮ A DOMOVY S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU	67
5.10.3. KULTURNÍ SÁL	67
6. NÁVRH	68
6.1. STANOVENÍ ZÁKLADNÍ BILANCE OBČANSKÉHO VYBAVENÍ PRO JEDNOTLIVÉ OBCE	68
6.1.1. MATEŘSKÉ ŠKOLY	68

6.1.2. ZÁKLADNÍ ŠKOLY.....	69
6.2. KATEGORIZACE OBCÍ.....	70
7. DISKUSE.....	72
8. ZÁVĚR	74
9. PŘEDHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	75
10. SEZNAM OBRÁZKŮ.....	77
11. SEZNAM TABULEK	77
12. SEZNAM PŘÍLOH.....	78

1. ÚVOD

Obec s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (dále jen „ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav“) je jedním ze správních obvodů Středočeského kraje. Rozkládá se v severní části okresu Praha – východ a zahrnuje celkem 58 obcí a z toho 5 měst, kterými jsou Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čelákovice, Úvaly, Odolena Voda a Klecany. ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je velmi ovlivněna blízkostí a dostupností hlavního města Prahy.

Ke zpracování mé diplomové práce jsem si vybrala území ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, protože již od září 2016 působím na Městském úřadě v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi jako referent územního plánování a přicházím tak každý den do kontaktu s územně plánovací dokumentací a podklady na úrovni krajské i obecní a především s problematikou udržitelného rozvoje. Vzhledem k rychlé tendenci rozvoje území, shledávám toto téma jako zásadní pro konverzaci.

Tato práce se zaměřuje na analýzu řešeného území z hlediska základního občanského vybavení a na základě posouzení sídelní struktury z hlediska nežádoucího plošného růstu zástavby, jak pro stávající využívané území, tak i pro dosud nevyužité plochy, které jsou vymezené v platných, resp. rozpracovaných územních plánech.

Dále dochází k vyhodnocení rozvojového potenciálu jednotlivých obcí a jejich kategorizace z hlediska absorpční kapacity a hranic růstu. U vyhodnocení rozvojového potenciálu bude zohledněna kooperace mezi jednotlivými obcemi a sídly, jelikož v území dochází ke sdílení základní občanské vybavenosti.

Závěrem doporučuji případné změny územních plánů nebo pořízení zcela nových územních plánů a především aktualizaci územně analytických podkladů ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, která momentálně probíhá. Jelikož se podílím na aktualizaci územně analytických podkladů ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, budou části této diplomové práce zapracovány.

2. CÍL PRÁCE

Cílem práce je vyhodnocení absorpční kapacity území správního obvodu ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, a to především na základě dostupnosti a kapacit základního veřejného občanského vybavení a na základě posouzení sídelní struktury z hlediska nežádoucího plošného růstu zástavby.

Následné vyhodnocení rozvojového potenciálu jednotlivých obcí, resp. sídel s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního občanského vybavení.

Cílem je návrh doporučení pro územně plánovací činnosti jednotlivých obcí (doporučení pro řešení ve změnách územních plánů nebo v nových ÚP) a pro územně plánovací činnosti obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (doporučení pro 5. aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav), zohledňující vytvoření podmínek pro zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení.

3. METODIKA

Má diplomová práce se skládá zjednodušeně z šesti částí. První částí je literární rešerše na téma suburbanismus a udržitelný rozvoj území a únosnost prostředí. Pochopení jednotlivých pojmů a seznámení se s problematikou bylo nezbytné pro navazující části a především pro stanovení výsledných doporučení.

Druhou částí je shromáždění a analýza rozvojových záměrů vymezených zejména pro bydlení a občanské vybavení v platných i rozpracovaných územních plánech, či ve změnách územních plánů, obcí v řešeném území.

Třetí částí je pak stanovení kapacity bytů a nových obyvatel dosud nevyužitých ploch bydlení vymezených v platných nebo rozpracovaných územních plánech a jeho změnách a základní bilance budoucích potřeb vybraného základního občanského vybavení. Co se týče občanského vybavení je analýza zaměřena na mateřské školy, základní školy a dále na kulturní sál nebo sokolovnu. Doplnkově jsou pak vyhodnoceny základní umělecké školy, střední školy a vysoké školy, veřejné knihovny, domovy důchodců a domy s pečovatelskou službou.

Čtvrtou částí je posouzení kapacitních možností základního veřejného občanského vybavení a rozbor dostupností pro jednotlivé obce a to ve dvou úrovních – stávající skutečně zastavěné území a po zastavění rozvojových ploch.

Pátou částí je vyhodnocení rozvojového potenciálu jednotlivých obcí nebo sídel a jejich kategorizace. Kategorizace obcí/sídel bude provedena podle míry jejich rozvojového potenciálu na základě předchozích analýz s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení. Bude přitom zohledněn aspekt kooperace jednotlivých obcí a sídel a aspekt sdílení základního veřejného občanského vybavení více obcemi/sídly.

Šestou a poslední závěrečnou částí je doporučení pro změny územních plánů nebo pořízení zcela nových územních plánů a především pro 5. aktualizaci Územně analytických podkladů obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav.

4. LITERÁRNÍ REŠERŠE

4.1. UDRŽITELNÝ ROZVOJ

V roce 1987 byl udržitelný rozvoj definován: „*Trvale udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích a aniž by se to dělo na úkor jiných národů.*“ (BRUNDTLAND, 1991). Tato definice se objevila ve zprávě Komise OSN pro životní prostředí, je také známa jako Zpráva Brundtlandové (LOUDA, 2012).

Z této definice vyplývají dva rozměry udržitelného rozvoje. Rozměr časový, který vyjadřuje zodpovědnost a solidaritu současné generace vůči generacím budoucím. Druhým je rozměr prostorový. Ten vyjadřuje zodpovědnost a solidaritu mezi společenstvími, která sdílí jedno území, kontinent či planetu (MAIER et. al., 2012).

Na konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji v Riu de Janeiru v roce 1992 byl přijat dokument Agenda 21. Je to jakýsi globální akční plán světového společenství, který se snaží o implementaci principů udržitelného rozvoje a stanovuje konkrétní kroky. Státy se zde také zavázaly o vytvoření národních politik udržitelného rozvoje. V těchto politikách mají být popsány cíle udržitelnosti a nástroje (LOUDA, 2012). Vznikla tak Místní Agenda 21, která se snaží o kvalitní veřejnou správu. Veřejná správa, která vede k dlouhodobě udržitelnému rozvoji je jen taková, která je transparentní, otevřená, efektivní, odpovědná veřejnosti a umožňuje její účast při rozhodování a plánování. Součástí Místní Agendy 21 jsou tři základní principy: kvalitní strategické plánování, průběžná a aktivní komunikace s veřejností, systémové a měřitelné směřování k udržitelnému rozvoji (CENIA, 2012).

Na regionální a lokální úrovni je udržitelný rozvoj aplikován prostřednictvím zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění. „*Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území, který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.*“ (dle § 18 zákona 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění).

Udržitelný rozvoj je postaven na vyváženosti tří pilířů udržitelného rozvoje: ekologického, sociálního a ekonomického, které jsou vzájemně podmíněné (MAIER et. al., 2012).

4.1.1. UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ A ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Smyslem udržitelného rozvoje je prevence chyb a celosvětový posun. Proto je udržitelný rozvoj již dlouho projednáván v celosvětovém měřítku. Na mezinárodních konferencích vznikají dokumenty, které jsou dále přejímány jednotlivými státy. Rovněž vznikají národní politiky a jsou zakotveny v zákonech, vyhláškách, normách a strategiích. Toto všechno je posléze aplikováno na konkrétních územích s konkrétními podmínkami (MAIER et. al., 2012).

Územní plánování se v České republice týká všech územních úrovní. Působnost, cíle a nástroje jsou uvedeny v zákoně 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění „(dále jen stavební zákon)“.

Cíle územního plánování jsou stanoveny ve stavebním zákoně v §18 odstavcích 1-4:

„(1) Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

(2) Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje.

(3) Orgány územního plánování postupem podle tohoto zákona koordinují veřejné i soukromé záměry změn v území, výstavbu a jiné činnosti ovlivňující rozvoj území a konkretizují ochranu veřejných zájmů vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.

(4) Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí

života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.“ (dle § 18 stavebního zákona).

Cíle územního plánování jsou tedy dvojaké. Územní plánování musí dbát o udržitelný rozvoj a zároveň vytvářet předpoklady pro výstavbu. K dosažení těchto cílů je potřeba jejich soulad. Územní plánování se zabývá fyzickými změnami v prostředí. Hospodářský a společenský potenciál jen sleduje. Udržitelný rozvoj území je v různých prostředích jiný a záleží na daných podmínkách (MAIER et. al., 2012).

Tyto cíle se prosazují nástroji územního plánování. Mezi tyto nástroje patří územně plánovací podklady, politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace. Jak tyto nástroje pracují, jsem popsala v každém jednotlivém pilíři udržitelného rozvoje (stavební zákon).

4.1.2. EKOLOGICKÝ PILÍŘ

Princip ekologického pilíře spočívá v hospodaření s přírodními zdroji a zajištění dobré kvality složek životního prostředí. Zároveň uchovávat přírodní bohatství, aby mohlo být předáno dalším generacím. Snaží se zachovat biologickou diverzitu a kladné vztahy mezi ekosystémy (LOUDA, 2012). Pro zachování trvalé fyzické udržitelnosti životního prostředí, musí jakékoliv činnosti splňovat následující tři podmínky:

- intenzita využívání obnovitelných zdrojů nepřesahuje rychlost jejich regenerace
- intenzita využívání neobnovitelných přírodních zdrojů nepřesahuje rychlost, s níž jsou vyvíjeny jejich trvale udržitelné obnovitelné náhrady
- intenzita znečišťování nepřesahuje asimilační kapacitu životního prostředí (DALY, 1991).

Politika územního rozvoje České republiky ve znění Aktualizace č. 1, 2, 3 a 5 (dále jen „PÚR“) tento pilíř zajišťuje v rámci republikových priorit, rozvojových oblastí a rozvojových os, specifických oblastí, cílů a úkolů pro územní plánování. Konkrétněji popisuje ekologický pilíř v rámci republikové priority č. 14: Tato priorita

uvádí, že je věcí veřejného zájmu ochrana a rozvoj přírodních, civilizačních a kulturních hodnot území, a to včetně jeho urbanistického, archeologického a architektonického dědictví. Uvádí se zde, že území, která v současné době zachovávají urbanistické hodnoty území, včetně jejich historie a tradice, mají významnou hodnotu a je potřeba tato území chránit. Jejich ochrana spočívá nejen v samotné ochraně, ale musí být provázána s ekonomickým a sociálním rozvojem oblasti. Krajina není pouze samostatným a neměnným prvkem v území, a proto je potřeba přistupovat k území tak, aby byl zachován všestranný rozvoj včetně kulturních, přírodních a užitných hodnot (PÚR, 2020).

Další republikovou prioritou je priorita č. 20, která se zabývá rozvojovými lokalitami. Zde je konstatováno, že nové rozvojové záměry by se měly umísťovat do méně významných lokalit, popř. za tyto nově vymezované lokality navrhovat kompenzační opatření. V územně plánovací činnosti je nutné respektovat ochranu veřejných zájmů, např. ochranu zvláště chráněných území, lokalit NATURA 2000, ochranu nerostných surovin, chráněných oblastí přirozené akumulace vod, dále ochranu zemědělského a lesního půdního fondu, mokřadů, bioty apod. Je třeba respektovat, popř. vymezovat územní systémy ekologické stability a zajišťovat jejich ochranu, v zastavěném území zajišťovat ochranu přírodních prvků. V této prioritě je dále uvedeno, že v rámci územně plánovací činnosti je třeba dbát na ochranu krajinného rázu s ohledem na typy krajiny a je třeba vytvářet podmínky pro využití přírodních zdrojů (PÚR, 2020).

Zásady územního rozvoje Středočeského kraje ve znění aktualizace č. 1 a 2 (dále jen „ZÚR“) tyto priority a požadavky zpřesňují. Priorita územního plánování kraje č. 6, která má vytvářet podmínky pro péči o přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území. Soustředí se zejména na:

- a) zachování a obnovu rozmanitosti kulturní krajiny a posílení její stability;*
- b) ochranu pozitivních znaků krajinného rázu;*
- c) zachování a citlivé doplnění výrazu sídel, s cílem nenarušovat cenné městské i venkovské urbanistické struktury a architektonické i přírodní dominanty nevhodnou zástavbou a omezit fragmentaci krajiny a rozrůstání sídel;*
- d) upřesnit a zpracovat do ÚPD obcí cílové charakteristiky krajiny;*
- e) vytváření podmínek pro šetrné využívání přírodních zdrojů.“ (ZÚR, 2018).*

Z PÚR a ZÚR vyplývají úkoly pro územní plánování jednotlivých obcí. Územně analytické podklady hodnotí ekologický pilíř a je zastoupen v rámci územního systému ekologické stability. Zde řeší ohrožení a nutnost ochrany přírodních zdrojů (ÚAP, 2015).

Při rozvoji obcí/měst je tento pilíř významně ovlivňován a zároveň se obce/města potýkají s celou řadou specifických problémů, právě ve vztahu k tomuto pilíři. Řada těchto negativních vlivů na kvalitu životního prostředí často vyplývá z aktivit a ekonomických potřeb obyvatelstva, které je soustředěno na omezeném prostoru. Jedná se například o nevyhovující kvalitu ovzduší – zvýšená prašnost a emise, nepříznivý vliv hluku, plynulost dopravy, zvýšená míra světelného znečištění, nedostatek zelených a zasakovacích ploch, nadměrná a neefektivní spotřeba energie a zdrojů, neefektivní odpadové hospodářství a samozřejmě také zábor zemědělské půdy pro obytnou a podnikatelskou výstavbu (ZUP, 2010).

K eliminaci těchto vlivů je nutné vyžadovat integrovaný přístup k ochraně životního prostředí v souladu s principy udržitelného rozvoje. Strategické směry a rozvojové aktivity je možné rozdělit do několika kategorií, mě zajímají primárně ty, které se týkají růstu obcí a absorpčních kapacit. Jedná se o omezování záboru zelených ploch, přijímání opatření k předcházení negativních dopadů změny klimatu (rozvoj sídelní zeleně, realizace vodních prvků v sídlech, nakládání s dešťovými vodami), udržitelné užívání přírodních zdrojů, podpora rozvoje zelené infrastruktury, chránit plochy zeleně a selektivně i nezastavěných pozemků s potenciálem naplnění rekreačních a ekologických funkcí v zájmu udržitelného rozvoje systému sídelní zeleně a v neposlední řadě podpora samosprávy a občanské aktivity a iniciativy, které přispívají k posílení biodiverzity ve městech (ZUP, 2010).

4.1.3. SOCIÁLNÍ PILÍŘ

Udržitelný rozvoj v tomto pilíři se snaží zajistit naplnění sociálních potřeb lidí ve společnostech. Čemuž se také říká sociální soudržnost. Pokud člověk naplní poptávku po uspokojení hmotných potřeb, dalšími potřebami se stávají bezpečí a sociální potřeby. Mezi žádoucí sociální potřeby zařazujeme pocit sounáležitosti, přátelství a partnerství (Maslow, 1943 in MAIER et. al., 2012). Sociální soudržnost v území se může vztahovat k různě velkým prostorovým celkům. Od nejbližšího okolí

našeho bydliště po stát nebo Evropské unii. Tento pilíř udržitelného rozvoje úzce souvisí s ekonomickým pilířem. Soudržnost společenství obyvatel je do značné míry podmíněna ekonomickou prosperitou (MAIER et. al., 2008).

Součástí sociálního pilíře je i zajištění vnitrogenerační a mezigenerační odpovědnosti a zabezpečení národnostní, rasové a další rovnosti. Respektování lidských a politických práv (CAMBELL, 1996).

Sociální soudržnost je těžko identifikovatelná a měřitelná. Přesto je vytvořen v rámci OSN index lidského rozvoje. Index zohledňuje index délky života, index vzdělání a ekonomický index neboli hrubý domácí produkt na obyvatele. Z hlediska světového pohledu je tento index velice zavádějící, jelikož se tyto proměnné v rámci států výrazně mění (ÚÚR, 2010).

Tento pilíř je také zachycen v PÚR v republikové prioritě č. 15. V rámci územně plánovací činnosti je zde uvedeno, že není vhodné vytvářet podmínky, která by vedly k negativním vlivům na sociální soudržnost obyvatel. Popř. je potřeba analyzovat jevy, kterými k vyloučení dochází a navrhnout taková řešení, jež by výše uvedený jev minimalizovaly nebo navrhnout řešení k zajištění jeho prevence (PÚR, 2020).

Dále v republikové prioritě č. 28 je uvedeno, že pro zajištění kvality života obyvatel je potřeba zohledňovat nároky na dlouhodobý rozvoj území včetně nároků na veřejnou infrastrukturu a také, že pro ochranu a návrhy městských prostorů je potřeba součinnost veřejného a soukromého sektoru (PÚR, 2020).

Republiková priorita č. 30 se zabývá technickou infrastrukturou, především dodávkou pitné vody a odvodu splaškových vod, kde stanovuje, že je třeba navrhnout taková řešení, která budou splňovat požadavky na vysokou kvalitu života nejen v současnosti, ale i v budoucnosti (PÚR, 2020).

ZÚR tyto priority zpřesňují a stanovují úkoly pro územní plánování. Priorita územního plánování kraje č. 7a) se zaměřuje na kvalitu života obyvatel a obytného prostředí. Je zde konstatována, že je potřeba navrhnout takový sídelní rozvoj, který bude pozitivní z hlediska urbanistického a architektonického, včetně řešení veřejných prostranství a veřejné zeleně (ZÚR, 2018).

Územně analytické podklady obsahují územní podmínky pro soudržnost obyvatel, kde hodnotí i sociální pilíř (ÚAP, 2015).

Významný vliv na tento pilíř má nepřiměřené rozrůstání obcí a měst. Koncentrují se sociálně-patologické jevy, jsou zde nedostatečné kapacity pro poskytování sociálních služeb, nerovnoměrné územní rozmístění a dostupnost občanské vybavenosti, zvyšující se počet sociálně vyloučených lokalit a obyvatel v nich žijících, růst sociální exkluze a nestability území. K sociálně vyloučeným lokalitám je potřeba přistupovat koordinovaně za spolupráce lokálních aktérů a podporovat vznik nových strategických plánů sociálního začleňování. Je třeba také udržovat sociální dialog a podporovat solidaritu mezi generacemi a také mezi novými obyvateli a starousedlíky a tím zajišťovat sociální soudržnost obyvatel (ZUP, 2010).

4.1.4. EKONOMICKÝ PILÍŘ

Ekonomický pilíř se zabývá hlavně otázkou ekonomického růstu a jeho udržitelnosti (MAIER et. al., 2012). Ekonomicky udržitelný rozvoj spočívá v hospodárnosti. Tedy nespotřebovat více, než je v daném území vyprodukováno. Podporuje ekonomický rozvoj v rámci únosnosti prostředí a udržitelné financování veřejných služeb (CAMBELL, 1996).

Jak jsem již zmiňovala, ekonomický pilíř je úzce propojen se sociální soudržností. Například se týká zaměstnanosti a poptávky a nabídky práce (ÚÚR, 2010).

Ekonomický pilíř je v PÚR zakotven opět v republikových prioritách a dále specifikovaný v rozvojových oblastech a osách na pomoc pro hospodářsky slabší oblasti. V rámci republikové priority č. 17 je doporučeno navrhování nových zastavitelných ploch pro plochy řešící pracovní příležitosti, a to v těch regionech, které jsou v současné době ekonomicky slabé (PÚR, 2020).

Republiková priorita č. 18 je zaměřena na možnosti spolupráce mezi městskými a venkovskými oblastmi, a to jejich společným řešením sídelní struktury (PÚR, 2020).

V republikové prioritě č. 27 se uvádí potřeby vytvoření podmínek pro koordinovaný přístup řešení veřejné infrastruktury, a to především řešení dopravní dostupnosti přirozených centrálních měst v regionu z okolních obcí a tím zajištění rozvoje venkovských oblastí a oblastí se specifickými geografickými podmínkami. Jedná se

nejen o dialog obcí, ale všech partnerů v území tak, aby zde bylo dosaženo dohody ve prospěch udržitelného rozvoje (PÚR, 2020).

V rámci ZÚR vytváří podmínky pro územní plánování v prioritě č. 7. Jsou to podmínky pro stabilizaci a vyvážený rozvoj hospodářství v rozvojových oblastech a rozvojových osách. Vzniká zde potřeba se soustředit na ekonomická odvětví s přidanou hodnotou – např. výzkum, strategické služby (ZÚR, 2018).

V rámci územně analytických podkladů se hodnotí ekonomický pilíř v tématech nezaměstnanost, dopravní dostupnost území, sociální segregace, produktivita obyvatel (ÚAP, 2015).

Obce se potýkají při plnění svých funkcí s problémy především z ekonomického hlediska. Mezi problémy patří například stárnutí populace – vysoký nárůst počtu seniorů, již nyní se s tímto problémem potýkáme a vzhledem k vývoji populace lze předvídat, že se tento problém bude prohlubovat, nízká ekonomická úroveň obyvatel, nedostatečná kapacita předškolních a školních zařízení, nedostatečná vazba mezi základním a středoškolským vzdělávacím systémem a trhem práce, zastaralé či nevyhovující vybavení škol k potřebám kvalitní výuky a nízká podnikatelská aktivita a ochota podnikat. Ve veřejné správě je téměř neexistence nástrojů ekonomického plánování, v tomto ohledu je třeba podporovat výzkum a jeho následnou aplikaci v oblasti městského plánování, ekonomických principech fungování měst ke zlepšení efektivity vládnutí a zkvalitnění veřejných služeb (ZUP, 2010).

4.2.SUBURBANIZACE

Suburbanizací se zpravidla rozumí přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí. Jedná se o typický proces rozpínání města do okolní venkovské a přírodní krajiny. Suburbanizace je spojována s nižší hustotou osídlení, než existuje ve městě a rozvolněnou, řídkou, rozptýlenou či roztroušenou zástavbou. Tento typický proces rozšiřování území města lze zaznamenat u většiny měst vyspělých zemí (SÝKORA, 2002).

Termín suburbanizace je odvozen z anglického slova suburb, tedy předměstí, které vzniklo jako složenina z latinského základu urbs znamenající město a předpony sub, která označuje umístění vedle, za nebo pod městem (OUŘEDNÍČEK, 2013).

Kromě suburbanizace se v obcích v blízkosti větších měst odehrává i další suburbánní rozvoj – tedy procesy, aktivity a jejich změny, které se odehrávají v zázemí měst, nejsou ovšem primárně způsobeny a nesouvisí s odlivem lidí, kapitálu, daní nebo funkcí z jádrových měst. K nejviditelnějším projevům suburbánního rozvoje patří stavební aktivita či oživení ekonomických funkcí a společenských aktivit v příměstských obcích. Můžeme také říct, že suburbanizace představuje jeden z procesů suburbánního rozvoje, jehož zdrojovou oblastí je jádrové město (OUŘEDNÍČEK, 2013).

Suburbanizací vznikají areály nové výstavby označované jako satelitní městečka (suburbia), nákupní nebo průmyslové zóny. Tyto lokality můžeme zjednodušeně rozčlenit podle převládající funkce na dva druhy: rezidenční (obytná) a komerční (pracovní a obslužná) (OUŘEDNÍČEK, 2013).

V případě rezidenční suburbanizace sledujeme především výstavbu nového bydlení v zázemí města a postupný odliv lidí z jádrového města do nových rodinných domů v okolních obcích. Rezidenční suburbanizace má mnoho forem, které se liší podle rozsahu nové výstavby, charakteru bydlení, lokalizace zástavby, architektury i ceny domů (OUŘEDNÍČEK, 2013). Příměstskou zónu ovlivněnou suburbanizací charakterizují především samostatně stojící nebo řadové domy, jedno až dvoupodlažní rodinné domky s vlastní zahradou, které často vytvářejí sociálně homogenní rezidenční zóny. Mnohé obce za hranicí jádrového města aglomerace se navíc snaží o přilákání a stimulování rozvoje na svém území a tím dále přispívají k diferencovanému a nespojitému růstu v okolí měst (SÝKORA, 2002).

Co se týče pásové komerční zástavby a průmyslových parků jsou často lokalizované podél dálnic a dalších významných komunikačních os či v blízkosti křižovatek. Nejen dobrá dopravní dostupnost, ale i relativně levná cena pozemků jsou významnými lokalizačními faktory. S růstem počtu obyvatel v příměstské oblasti se jejich kupní síla stala atraktivní pro maloobchodní zařízení a jejich pracovní síla pro firmy, které nyní upřednostňují lokality za městem. Suburbanizací se postupem času vytvořila z hlediska zastoupení funkcí téměř kompletní města vzdálená od původního jádra aglomerace. Významnou úlohu přitom sehrály instituce státu a místních vlád, a to zejména prostřednictvím rozmanitých zvýhodnění nové výstavby, na rozdíl od regenerace starých ploch uvnitř měst (SÝKORA, 2002).

Suburbanizace je poměrně komplexní proces, který je podmíněn a způsoben celou řadou vzájemně provázaných faktorů. Mnohé z nich obecně ovlivňují růst měst, jiné pak působí spíše ve prospěch rozvolněného rozšiřování měst do krajiny suburbanizace než kompaktní formy urbanizace. Růst reálných příjmů rozšířil možnosti spotřeby střední třídy a zavedení hypoték umožnilo jednorázovou investici do bydlení s následným postupným splácením. Využívání osobního automobilu umožnilo bydlení v širším okolí měst a dojížďku za prací do centra. Výstavba silnic a technické infrastruktury zpřístupnila velké množství relativně levné půdy v zázemí měst pro novou výstavbu. Díky těmto možnostem značná část domácností mohla realizovat jeden z velkých snů a bydlení ve vlastním rodinném domě v okolí měst se stalo dostupným životním cílem širokých středních vrstev. Lidé odcházeli ze znečištěného města do přírodního prostředí. Rodinný dům za městem navíc umožnil separaci od nižších společenských vrstev (SÝKORA, 2002).

Suburbanizace má významné negativní důsledky ať už jsou ekonomické, sociální či environmentální.

- Prostorová segregace jednotlivých lidských aktivit jako je bydlení, zaměstnání, nákupy; apod.
- Vyšší nároky na spotřebu energií a náklady na výstavbu technické a dopravní infrastruktury. V satelitních oblastech je často úplná absence chodníků a místních komunikací, které často zvyšují nároky na dojezdový čas IZS.
- Závislost na dopravě především osobním automobilem do práce, škol, za službami, kulturou. Jedná se o celodenní i o celotýdenní zácpy

dojíždějících do města a naopak vyjíždění. Tato skutečnost vyvolává neustále přepravní toky. To ovlivňuje i kvalitu životního prostředí.

- Zvýšení objemu individuální dopravy negativně ovlivňuje kvalitu životního prostředí. Kvalita života, za kterou se lidé stěhují se tak paradoxně snižuje, díky zhoršujícímu ovzduší, hlukovému zatížení, apod. Nicméně oblasti s nízkou hustotou osídlení však není možné efektivně obsloužit veřejnou hromadnou dopravou, a to především z ekonomického hlediska. Většina obyvatel pak nemá jinou alternativu než použít osobní automobil. Negativní vliv na životní prostředí satelitních obcí a městeček má i pohlcení průmyslových či podnikatelských objektů, které se původně nacházely mimo obytné zóny, touto novou obytnou zástavbou.
- Nebezpečí, že v historicky zastavěných územích a v centrech měst se nebude dostávat veřejných prostředků a soukromého kapitálu na obnovu existující zástavby, či existující nedostatečně využitě infrastruktury. Zároveň i nebezpečí, že městská sídliště se postupem času stanou ghety se zvýšenou kriminalitou a s vybydleným a poloprázdným bytovým fondem.
- Suburbanizace má i velmi významný negativní vliv na krajinu a životní prostředí. Dochází k záborům zemědělské půdy, fragmentaci a snižování migrační propustnosti krajiny, obyvatelstvo je zatěžováno negativními jevy, jako jsou hluk, znečištění ovzduší a nepropustnost krajiny. Zastavují se i geologicky a hydrologicky nevhodná území.
- Suburbanizace má významné sociální důsledky. Do příměstských lokalit se z vnitřní části měst stěhují především domácnosti s vysokým sociálním statusem. Postupně tak může vzniknout silně vnímaná segregace mezi obyvateli předměstí a čtvrtí vnitřního města. To má za následek posilování individualizace, ztráta sociální soudržnosti, oslabování sociálního kapitálu a občanské společnosti.
- Zvyšující se požadavky na občanskou vybavenost (obchody, MŠ, ZŠ, lékař, kulturní a sportovní zařízení) (ZUP, 2010).

Uvedené důsledky jsou projevem trvale neudržitelné územní expanze měst do krajiny, charakteristické budováním nákupních center, skladových a jiných obslužných areálů v suburbánní oblasti měst. Specifické problémy pak přináší masová výstavba rodinných domů bez odpovídající občanské vybavenosti a obslužnosti

veřejnou dopravou tzv. satelitů. Přesunem řady městských funkcí za administrativní hranici města také dochází k nesouladu administrativního a funkčního vymezení města a s tím související nemožnosti ovlivňovat územní rozvoj města bezprostředně za jeho správními hranicemi. V případě suburbanizace je nutné upozornit na skutečnost, že mezi počtem trvale bydlících obyvatel a reálně v suburbii žijících osob jsou rozdíly, které mají vliv na financování těchto obcí dle rozpočtového určení daní (ZUP, 2010).

Suburbanizaci není možné zastavit. Tento proces však můžeme regulovat a omezit ty stránky suburbanizace, které mají horší dopady na udržitelný rozvoj osídlení. Nová výstavba může být koncentrována kolem stávajících center osídlení a podél železničních tratí. Koncentrovaný rozvoj není tak nákladný na výstavbu infrastruktury, umožňuje lepší obsluhu veřejnou dopravou a nemá tak devastující účinky na přírodní prostředí okolí měst jako výstavba rozptýlená v malých okrscích v různých částech příměstské krajiny (SÝKORA, 2002).

Nekoordinovaný a živelný suburbánní rozvoj bez respektování zásad správného nakládání s prostředím (krajinou) představuje sídelní kaši (ZUP, 2010).

4.2.1. SÍDELNÍ KAŠE

V angličtině se tomuto jevu říká urban sprawl, přičemž slovo sprawl má význam roztažení, rozlévání či roztahování a ve spojení se slovem urban, tedy městský, přesně vystihuje probíhající rozlézání a s ním spojené řídnutí dnešních měst. Tento pojem také odkazuje na prostředí bez tradičních městských veřejných prostor a na ztrátu městskosti (HNILIČKA, 2005).

Sídelní kaše se vyznačuje prostorově velmi roztráštěným a nekompaktním rozvojem. Pro sídelní kaši je typický rozvoj izolovaných ostrůvků s rezidenční nebo komerční funkcí bez návaznosti na technickou, dopravní nebo sociální infrastrukturu a se závažnými dopady na fyzické i sociální prostředí metropolitních regionů (ZUP, 2010). Jednotlivé budovy rodinných domků jsou často v těchto ostrůvcích umístěny bez ohledu na další stavby. Není kladen ani důraz na veřejná prostranství, vyskytují se buď malé nebo žádné (HNILIČKA, 2005).

Tento jev se již dlouhodobě vyskytuje v severoamerické a západoevropské krajině. V České republice je pozorovatelný od konce 90. let 20. století, kdy začala

vznikat satelitní města. Ve středoevropském měřítku bývá sídlení kaše spojována s jakýmsi architektonickým stylem podnikatelské baroko (HNILÍČKA, 2005).

4.2.2 SUBURBANIZACE V ČR

Suburbanizace není v ČR novým jevem. K rozvoji suburbánních především rezidenčních lokalit docházelo již v meziválečném období, zejména podél železničních tratí vycházejících z velkých měst. Za komunismu se však rozptýlená suburbanizace v podstatě zastavila, a to vzhledem k územní koncentraci investic v rámci střediskové sídelní soustavy (SÝKORA, 2002). Po roce 1990 lze zaznamenat ve vývoji osídlení České republiky trend suburbanizace. Ta byla způsobena především touhou obyvatel velkých měst přestěhovat se do zdravějšího a volnějšího prostředí a zároveň si zachovat kontakt na městské pracovní příležitosti a městské služby. Dalším důvodem byla také snaha obyvatel zajistit si levnější bydlení. Suburbanizace s sebou přinesla především oživení rozvoje v malých příměstských obcích, příliv mladších a vzdělanějších obyvatel a v případě většího populačního růstu i vyšší daňové příjmy obce, nezřídka ovšem za cenu lokálního zhoršení stavu životního prostředí, nedostatečné občanské vybavenosti a dopravních problémů. To vede mimo jiné k nedostatku finančních prostředků na zajištění rozvoje a provozu obce (ZUP, 2010).

V druhé polovině devadesátých let přicházejí na scénu i hypermarkety, které se stávají nejvýznamnějším symbolem současné suburbanizace. Rozvoj komerčních funkcí se na přelomu století stal mnohem významnější silou měnící příměstskou krajinu, než je výstavba rodinných domků (SÝKORA, 2002).

Migračně nejatraktivnějšími se staly menší a střední obce (500 - 5 000 obyvatel), a to především v zázemí velkých měst. V případě dlouhodobého úbytku počtu obyvatel jádrového města, případně jeho zázemí, hovoříme i o tzv. zmenšujících se (smršťujících se) městech. V České republice se to týká 111 měst (ZUP, 2010).

Suburbanizace se rozvíjí především v zázemí Prahy a Brna. Vnější části měst a území okolních obcí se stávají novou rozvojovou oblastí. Suburbanizace přináší významné změny způsobu využití území. Zemědělská výroba je postupně nahrazována bydlením i komerčními funkcemi. Vedle rodinných domů se staví hypermarkety, velká nákupní centra a zakládají se industriální zóny se sklady, distribučními centry i výrobou (SÝKORA, 2002).

Rezidenční suburbanizace se projevuje v několika formách. Developeři vytvářejí celé rezidenční okrsky s výstavbou rodinných domů na klíč nebo shromáždí půdu, rozparcelují ji na stavební pozemky, ty doplní nezbytnou infrastrukturou a prodají zájemcům, kteří si výstavbu zajistí individuálně. V obou případech dochází k vytvoření nových okrsků luxusního bydlení na okrajích stávajících venkovských sídel. Tyto rezidenční zóny dnes migrací získávají především vzdělané a příjmově silné obyvatelstvo. Sociální status nově příchozích domácností i jejich způsob života ostře kontrastuje s původním obyvatelstvem. Samozřejmě výstavba také probíhá v prolukách sídel nebo rekonstrukcí chátrajících obydlí v centrálních částech obcí. Staví se však i ve volné krajině zcela mimo dotyk se stávajícími sídly (SÝKORA, 2002).

Přestože má Praha a jiná velká města dostatečné množství rezervních ploch pro novou výstavbu uvnitř svých administrativních hranic, mnohé z projektů komerční i rezidenční výstavby se stěhují mimo hranice měst. Hlavními motivy jsou nižší ceny pozemků a snadnější vyjednávání rozvojových projektů se samosprávami menších obcí. Města chtějí udržet kompaktní strukturu zástavby, zatímco samostatné obce za administrativními hranicemi měst se snaží o přilákání investic na jejich území. Koordinace územního rozvoje v metropolitních regionech naráží na neochotu správy měst a obcí společně jednat o budoucím rozvoji (SÝKORA, 2002).

Jak už bylo řečeno výše, suburbanizace není možné zastavit, nicméně lze čerpat ze zkušeností USA a západoevropských zemí. Tyto přístupy a metody nelze beze zbytku přenést do našeho prostředí, ale některé ano. Jedním z principů, který můžeme převzít ze zahraničí, je kombinovat takové nástroje, které omezují nežádoucí rozvoj s těmi, co naopak podporují suburbanizace šetrnější k životnímu prostředí. V USA je velmi zdůrazňována nedostatečná síla plánovacích nástrojů k řešení problémů. V České republice máme nástroj, který umožňuje regionální koordinaci využití území. Územně plánovací dokumentace obcí však zatím nové trendy v osídlení nereflektuje a suburbanizaci neusměrňuje. Usměrnování rozvoje hlavního města a jeho zázemí, tj. oblasti nejvíce ovlivněné suburbanizačními trendy, by mělo být zabezpečeno z národní úrovně (SÝKORA, 2002).

4.3. ÚNOSNOST PROSTŘEDÍ

4.3.1 ÚNOSNOST A ÚNOSNÁ KAPACITA

U zrodu uvažování o únosnosti stály poznatky o ekologických systémech v přírodě. Ekologie definuje únosnost prostředí jako největší množství jedinců jednoho druhu, které je určité stanoviště schopné uživit, poskytnout jim prostor, úkryt a ostatní životní podmínky, aniž by v populaci došlo ke stresovým projevům z nedostatku některého životně nezbytného zdroje. Pokud je únosná kapacita překročena nebo vyčerpána, dochází ke změnám celého systému či ke změně kolapsu. Jiný úhel pohledu nabízí definice únosné kapacity jako schopnost systémů obnovovat svou rovnováhu vůči působení změn vnějšího prostředí (MAIER et. al., 2012).

Únosnost prostředí vychází z integrace dvou potenciálů území – užitného a odolnostního (Nováková, 1999 in MAIER et. al., 2012):

- Užitný potenciál území je souhrn těch vlastností území, které v daných podmínkách uspokojují lidské potřeby a představují tak možné zátěže území. Překročení užitného potenciálu má v důsledku negativní dopad na aktivity, které toto překročení způsobily.
- Odolnostní potenciál území je souhrn těch vlastností území, které v daných podmínkách představují přirozenou schopnost prostředí jako celku zamezit působení škodlivých činitelů, odolávat jejich tlaku a tím snášet možné zátěže z nich plynoucí. Překročení odolnostního povede k degradaci území, nemusí však přímo poškozovat aktivity, které ho způsobily.

Z pohledu změn, které jsou vyvolány lidskou činností, můžeme v území rozlišit 3 druhy únosné kapacity prostředí (Godschalk, Parker, 1978 in MAIER et. al., 2012):

- Fyzická únosná kapacita souvisí především s hygienou životního prostředí. Je indikovaná dosažením limitních hodnot určitých sledovaných jevů, které jsou stanoveny zejména hygienickými předpisy ale i dalšími možnými ukazateli.
- Vnímaná únosná kapacita území je definována okamžikem, kdy dojde v prostředí ke kvalitativní proměně, která je vnímána jako jeho vizuální proměna. Jedná se například o přílišné zahuštění zástavby nebo v turisticky exponovaných oblastech.

- Institucionální únosná kapacita je dána schopností institucí účinně zvládat problémy v území. Jedná se například o instituce jako jsou úřady, politické orgány moci, soudy, výzkumné pracoviště apod.)

Při hodnocení únosného zatížení prostředí je třeba brát v úvahu zejména velikost zátěže v mezích odolnostního a užitého potenciálu. Těmto mezím odpovídají různé prahové hodnoty rozvoje území. Dále je třeba brát v úvahu dobu obnovy, tedy časový úsek nutný pro navrácení narušené nebo zničené složky krajiny do podoby srovnatelné se stavem před změnou, ekologickou stabilitu krajiny, zranitelnost jednotlivých složek prostředí a jedinečnost prostředí a jeho složek (MAIER et. al., 2012).

Únosnou kapacitu lze vyjádřit pomocí prahové hodnoty, při níž je tato únosná kapacita vyčerpána. Pokud dosáhneme této hodnoty nebo pokud ji překročíme může nastat několik následujících situací (Meadows et. al., 1995 in MAIER et. al., 2012):

- Překročení únosné kapacity vede k překmitu, tedy kdy vlivem setrvačnosti dojde k nárůstu populace nebo některých lidských aktivit, nad úroveň únosné kapacity, která není dlouhodobě udržitelná. Po překmitu dochází k poklesu nebo až ke kolapsu, v některých případech bez možnosti obnovy původního stavu. Setrvačnost růstu, která vede k překročení kapacity bývá způsobena chybějící nebo opožděnou dostupností informací o riziku překročení kapacity a nutnou dobou k přizpůsobení se. Pokud se opakovanými překmity nesníží únosnost dojde pouze k neefektivnímu využívání území, což poškozuje ekonomický pilíř udržitelného rozvoje.
- Překročení prahových hodnot únosné kapacity způsobí devastaci příslušného zdroje. Zdroj se buď zcela zničí nebo se jeho kapacita výrazně sníží, tyto důsledky jsou nevratné a trvalé. Zdroje pak postačují pro podstatně menší množství uživatelů, než kdyby k překročení nedošlo.
- Přiblížením se k prahové hodnotě se únosná kapacita postupně zvyšuje tak, jak se její jednotlivé složky adaptují na změny v území. To vše ovšem v případě, že dochází k pomalým změnám. Celková možnost adaptace je však omezená.
- Překročení únosné kapacity je možné, ale vyžaduje určitou prahovou investici, která kapacitu zvýší.

Do územního plánování vstupuje únosnost prostředí ve dvou podobách. První podobou je omezení rozvoje způsobených vlastnostmi prostředí a druhou podobou jsou tzv. prahové investice, které v některých případech umožňují zvýšit únosnou kapacitu území a tak umožnit další rozvoj (MAIER et. al., 2012).

4.3.2 PRAHY ROZVOJE ÚZEMÍ

Únosnou kapacitu území odvozenou od jeho vlastností ekologického systému můžeme aplikovat i na územní rozvoj. Únosnou kapacitu území můžeme vyjádřit pomocí prahů rozvoje území (MAIER et. al., 2012).

Jako prahy rozvoje území jsou označovány vlastnosti území, které omezují udržitelný rozvoj v území na určitou maximální míru, kterou nazýváme mez růstu. Jedná se o hranice, které mohou být za určitých okolností překročeny, a to vědomě nebo neúmyslně. Toto překročení může nastat dvěma způsoby. Buď dojde k nepřiměřenému zvýšení užívání nebo zátěže území, nebo může dojít ke snížení konkrétního prahu v důsledku změn v území. Překročení prahů rozvoje území je velmi často poměrně drahé a může mít negativní vliv na ekonomický pilíř udržitelného rozvoje. Z různých normativních požadavků může vyplynout i práh nezbytnosti, tedy minimální počet uživatelů, kteří jsou zapotřebí pro fungování vybavení (MAIER et. al., 2012).

Prahy rozvoje území můžeme rozdělit na dvě skupiny – tvrdé prahy a měkké prahy. Tvrdé prahy je možné relativně přesně kvantifikovat, tedy stanovit jejich prahovou hodnotu. Prahová hodnota je stanovena často normami, vyhláškami nebo správními rozhodnutími. Měkké prahy není možno přesně vyčíslit, můžeme si jich všimnout až příliš pozdě při jejich překročení. Jde pouze o odhadování úrovní, kdy překročení ještě nenastává a kdy už jistě nastalo. Mezi těmito úrovněmi dochází k postupnému překračování, které je neostře ohraničené (MAIER et. al., 2012).

Prahy efektivity jsou specifickým typem prahů rozvoje území, které se týkají většinou veřejné infrastruktury. Prahy efektivity jsou opačného charakteru, tedy prahy minimálních hodnot, kdy je daná infrastruktura ještě schopná efektivního fungování. Hrozbou není jen riziko překročení prahu, ale i dlouhodobé nenaplnění kapacity infrastruktur. Prahy efektivity jsou důvodem k usměrňování a etapizaci vývoje takovým způsobem, aby byly jednotlivé rozvojové oblasti závislé na dané

infrastrukturu dostatečně využity dříve než jsou k využití uvolněny další konkurenční lokality. Nesprávně koordinovaný rozvoj může vést k vážnému poškození ekonomického, a v důsledku toho i ostatních pilířů udržitelného rozvoje (MAIER et. al., 2012).

Identifikace prahových hodnot kapacity ve vztahu k nově plánované výstavbě nebo vyšší míře využití stávajících staveb a zařízení je jedním z klíčových úkolů pro územní plánování. Únosná kapacita území je předmětem zkoumání návrhových opatření a regulativů územního plánování. Zjištění únosné kapacity území je předmětem územně analytických podkladů a doplnění průzkumů a rozborů v územně plánovací dokumentaci. Pokud dojde ke zjištění, že je překročena únosná kapacita nebo je zjištěno, že známé záměry v území povedou k jejímu překročení, je třeba tuto skutečnost kvalifikovat jako problém k řešení v rozboru udržitelného rozvoje území územně analytických podkladů respektive přímo v zadání územně plánovací dokumentace (MAIER et. al., 2012).

V územním plánování lze reagovat na překročení únosné kapacity několika způsoby:

- Regulací snížit zatížení území pod prahovou hodnotu – stavební uzávěrou zastavit rozvoj; nebo regulací využití území nepřipustit růst využití území.
- Regulací dosáhnout snížení kritického prvku pod prahovou hodnotu – například pomocí stanovení intenzity zástavby.
- Naplánovat investici, která zvýší únosnou kapacitu kritického prvku, kde hrozí překročení prahu tak, aby vyhovovala cílovému zatížení – tento postup lze uplatnit především v případě technické a dopravní infrastruktury nebo občanské vybavenosti, ale i v únosné kapacitě některých složek životního prostředí, zejména pokud byla jejich únosná kapacita v minulosti snížena lidskou činností (MAIER et. al., 2012).

Územní plán je schopen předcházet překročení prahů únosnosti rozvoje vymezením rozvojových ploch o takové návrhové kapacitě, která po naplnění nezpůsobí překročení únosnosti území. Dále je územní plán schopen nepřímou ovlivňovat velikost nárůstu počtu obyvatel volbou rozsahu a regulativů vymezených ploch s rozdílným způsobem využití. Základní otázkou pro koncepci rozvoje daného území je rozhodnutí o tom, zda má být práh překročen, a tudíž zda má obec nebo region

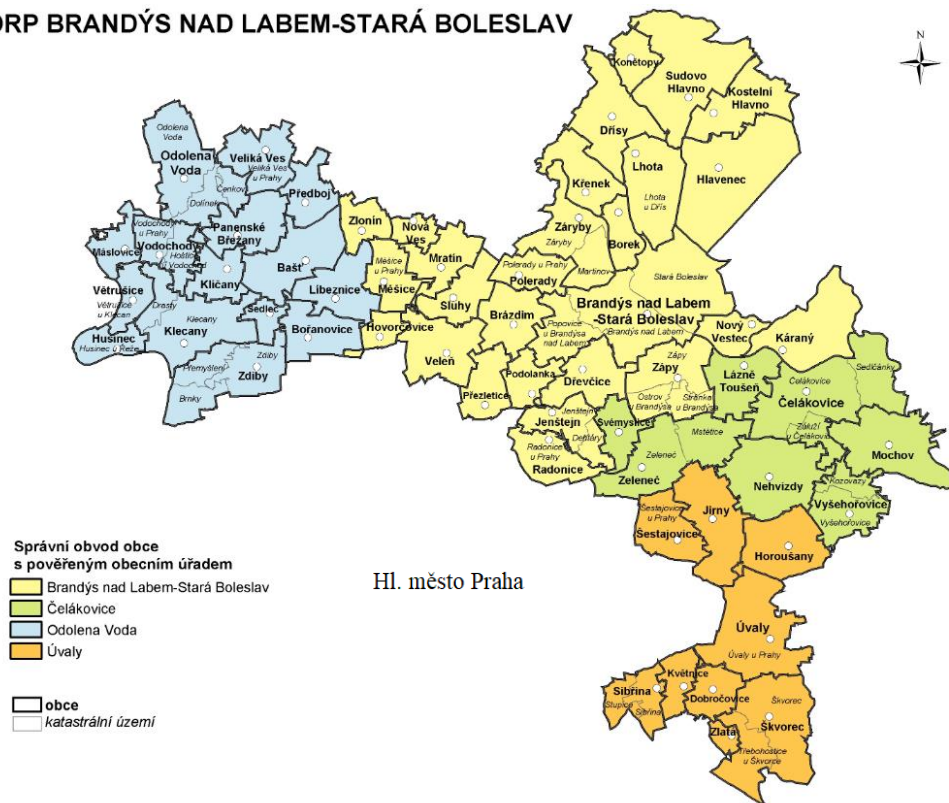
investovat do vybudování prahové investice. Kritérium tohoto rozhodnutí je porovnání ekologických, sociálních a ekonomických nákladů a užitku obou variant. Rozhoduje se tedy o tom, zda respektovat a zachovat práh – a tudíž regulovat rozvoj tak, aby nebyl překročen – nebo prahovou investicí umožnit překročení prahu (MAIER et. al., 2012).

5. ANALÝZA ÚZEMÍ

5.1. VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Obec s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je jedním ze správních obvodů Středočeského kraje. Rozkládá se v severní části okresu Praha – východ a zahrnuje celkem 58 obcí, z toho 5 měst, kterými jsou Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čelákovice, Úvaly, Odolena Voda a Klecany.

SO ORP BRANDÝS NAD LABEM-STARÁ BOLESLAV

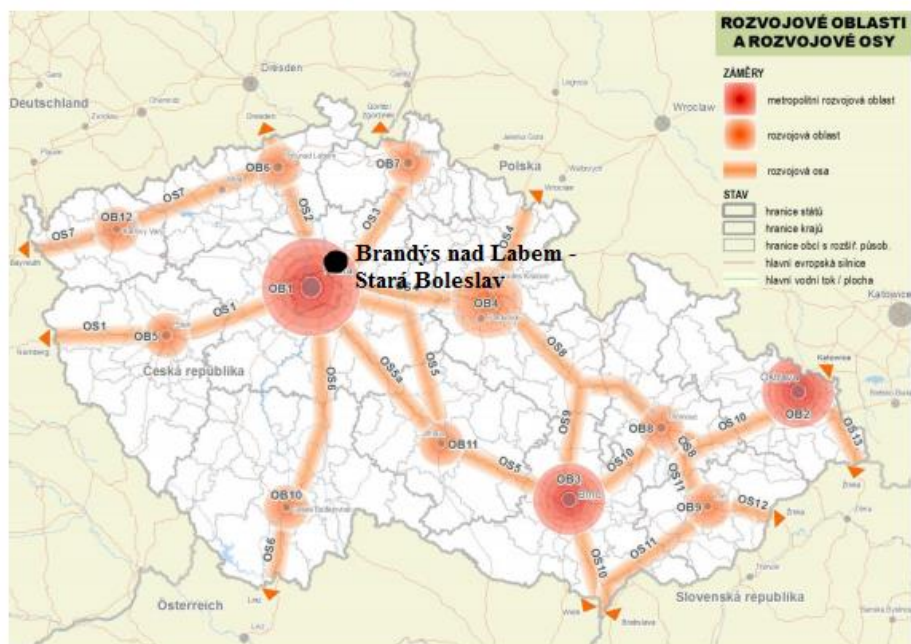

Obrázek č. 1: SO ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

5.2. ŠIRŠÍ VZTAHY

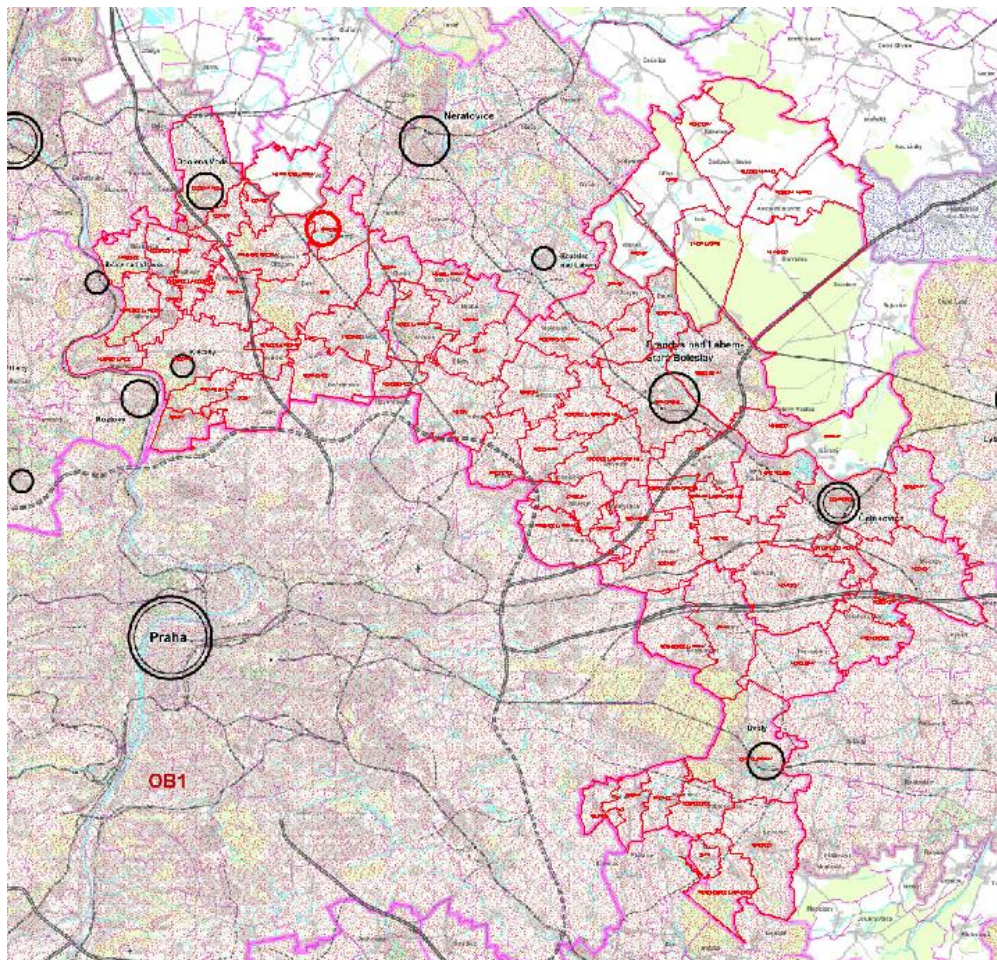
ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav se nachází v samém srdci České republiky ve Středočeském kraji. Toto území je významně ovlivňováno Hlavním městem Praha, jelikož se nachází v těsné blízkosti. Šestnáct obcí přímo sousedí s Prahou po její severní a východní hranici.

Dle PÚR spadá ORP Brandýs nad Labem–Stará Boleslav do rozvojové oblasti OB1 Metropolitní rozvojová oblast Praha, kde důvodem vymezení je území ovlivněné rozvojovou dynamikou hlavního města Prahy, při spolupůsobení vedlejších center. Zásadním rozvojovým předpokladem je dokončení silničního okruhu kolem Prahy, připojení na tranzitní železniční koridory a vysokorychlostní síť železnic a efektivní propojení jednotlivých druhů dopravy (PÚR, 2020).

Obrázek č. 2: Rozvojové oblasti a osy (PÚR, 2020)

ZÚR rozvojovou oblast OB1 zpřesňují, a to zejména rozvoj bydlení soustředí do lokalit s možností kvalitní hromadné dopravy, sledují možnosti transformace ploch v zastavitelném území, vytvářejí podmínky pro rozvoj cestovního ruchu s využitím potenciálu historických hodnot (ZÚR, 2018).

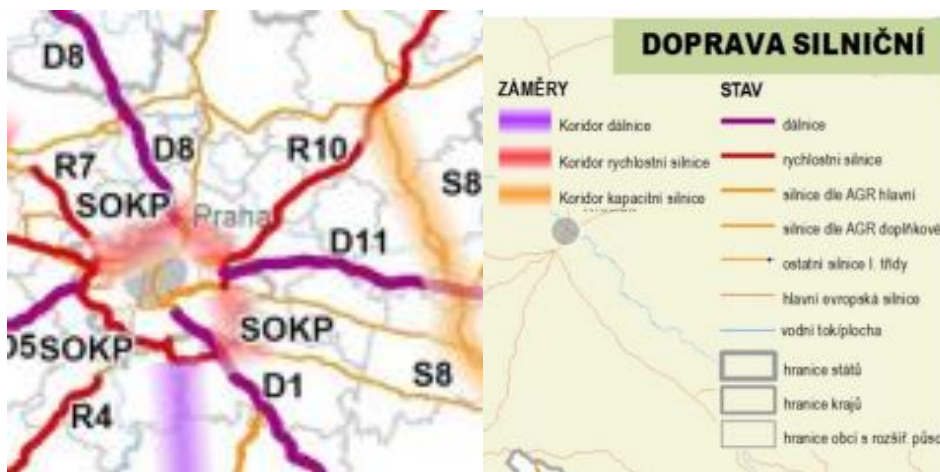
Obrázek č. 3: Rozvojová oblast (ZÚR, 2018)

5.2.1 DOPRAVA

Automobilová doprava

ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav leží na dálnici D8, D10 a D11, které spojují Prahu s dalšími významnými městy, jako jsou Pardubice, Hradec Králové, Liberec, Ústí nad Labem, ale především také s Polskem a Německem. Tyto dálnice jsou velmi významné i pro obyvatele z ORP při dojížděku za prací. Kolem těchto dálnic v blízkosti Prahy se staví početná logistická centra, která nabízí množství pracovních příležitostí.

ORP dále prochází významná silnice II/101 Říčany – Brandýs nad Labem – Kralupy nad Vltavou – Jesenice a je jakýmsi okruhem kolem Prahy. Tato silnice II/101 je postupně překládána mimo centra obcí, jelikož je velmi využívána a zatěžuje tak obce neúnosným způsobem. Dále je vymezen koridor rychlostní silnice SOKP – Silniční okruh kolem Prahy (obr. č. 4). Tento okruh se týká několika obcí z ORP a momentálně je ve fázi zajišťování stavebního povolení.

Obrázek č. 4: Doprava silniční (PÚR, 2020)

Železniční doprava

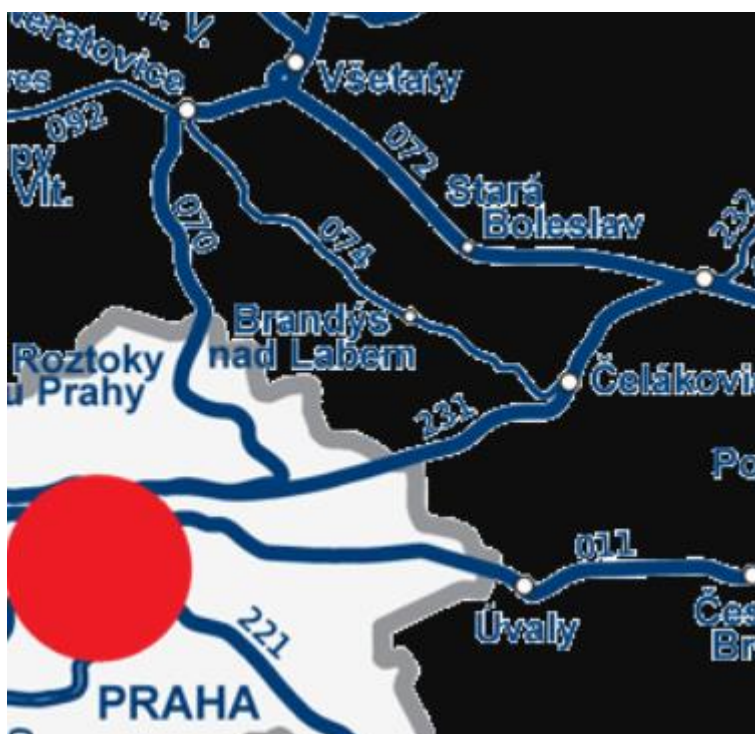
V ORP Brandýs nad Labem se nachází jeden z nejvýznamnějších železničních koridorů v České republice, který spojuje několik zemí a významných měst Německo – Ústí nad Labem – Praha – Brno – Rakousko. Tento 1. tranzitní koridor prochází Úvaly a tvoří velmi využívanou hromadnou dopravu pro obyvatele, dojíždějící do Prahy i pro obyvatele z okolních obcí (SŽDC, 2020).

Další významnou trať, která propojuje Prahu s obcemi v ORP je železniční trať č. 231 Praha – Zeleneč – Čelákovice - Lysá nad Labem – Nymburk - Kolín. Tato trať je také velmi často využívána obyvateli při cestách do zaměstnání, škol, za kulturou atp. (SŽDC, 2020).

Železniční trať 070 spojuje Prahu s Neratovicemi, Mladou Boleslaví a Turnovem, mimo jiné je spojnicí Zlonína a Měšic u Prahy s hlavním městem. Tato železnice je však jednokolejná a neelektrifikována a i z hlediska přepravy osob momentálně netvoří významný dopravní tah (SŽDC, 2020).

Na pravém břehu Labe nalezeme další železniční trať 072, která prochází Starou Boleslaví. Trať 072 spojuje Kolín – Lysou nad Labem – Starou Boleslav - Dřísy – Mělník – Litoměřice – Ústí nad Labem. Tato železniční trať je poněkud významnější, a to i z hlediska nákladní dopravy (SŽDC, 2020).

Další železniční tratí je č. 074 Čelákovice – Lázně Toušeň – Brandýs nad Labem – Polerady – Neratovice. Tato trať je pouze regionální (SŽDC, 2020).

Obrázek č. 5: Doprava železniční (SŽDC, 2020)

Vodní doprava

ORP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav prochází střední vodní cesta Labe: Mělník – Chvaletice, která patří do Labské vodní cesty. Labská vodní cesta je splavná od Kunětic až do Hamburku, ale jen v omezené míře (PLAVBA, 2001).

Řeka Vltava vzhledem k terénu nijak významně neovlivňuje ORP. Řeka lemuje západní hranici ORP nicméně nemá významný vliv.

Obrázek č. 6: Doprava vodní (PÚR, 2020)

Obrázek č. 7: Střední Labe (PLAVBA, 2001)

5.3 OBYVATELSTVO

V celém ORP trvale žije 110 899 obyvatel dle Českého statistického úřadu ke dni 1.1.2019, z toho cca 70 000 obyvatel je ekonomicky aktivních. V tomto regionu je patrná rozsáhlá suburbanizace, tomu odpovídá i věkový průměr 38 let, jelikož se sem stěhují především rodiny s dětmi (ČSÚ, 2014).

Stále je lehce vzrůstající tendence počtu domů a bytů. V období po první světové válce dochází ke stagnaci a dokonce i úbytku obyvatel – toto je však celoevropský trend. Dále v období po druhé světové válce došlo k malé stagnaci. Nyní dochází k velkému nárůstu z důvodu suburbanizace Prahy. Rozdíl oproti roku 2011 a 2019 je cca 20 tisíc obyvatel (ČSÚ, 2014).

Pro moji diplomovou práci je potřebné stanovit skutečný počet obyvatel žijících v obcích/sídlech, nikoliv pouze trvale přihlášených. Ve většině obcích trvale dochází ke stavbě nových obydlí pro obyvatele, avšak se do obce přihlásí pouze malá část rodinných příslušníků. Tento fakt potvrzuje porovnání výsledků Sčítání lidu, domů a bytů (dále jen „SLDB“) z roku 2011, které uvádí skutečná čísla, kde lidi skutečně bydlí, a výsledky Českého statistického úřadu z roku 2011, které udávají trvale nahlášené osoby žijící v obcích/sídlech (ČSÚ, 2014).

Další SLDB bude probíhat v průběhu letošního roku a tak pro moji analýzu bylo třeba využít procentuální zastoupení SLDB 2011 ku počtu obyvatel k 1. 1. 2011 a tento procentuální nárůst/snížení aplikovat na počet obyvatel k 1. 1. 2019 dle Českého statistického úřadu. V tabulce níže je tento výpočet znázorněn pro každou obec (ČSÚ, 2014).

První sloupec udává počet obyvatel trvale přihlášených z roku 2011 v jednotlivé obci. Druhý sloupec udává počet obyvatel skutečně žijících v obci dle SLDB z roku 2011. Třetí sloupec pak udává nárůst/pokles obyvatel v % mezi 1. a 2. sloupcem. Čtvrtý sloupec udává počet obyvatel trvale přihlášených v obcích v roce 2019. Poslední pátý sloupec udává počet obyvatel skutečný v roce 2019 dle výše uvedeného výpočtu (ČSÚ, 2014).

	ČSÚ 1.1.2011	SLDB 2011	nárůst v %	ČSÚ 1.1.2019	poč. obyv. skutečnost
Bašť	1508	1657	9,88	2696	2962
Borek	266	310	16,54	320	373
Bořanovice	690	820	18,84	860	1022

Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	17330	17537	1,19	19136	19365
Brázdim	654	654	0,00	678	678
Čelákovice	11546	11866	2,77	12260	12600
Dobročovice	246	253	2,85	318	327
Dřevčice	687	817	18,92	822	978
Dřísy	864	897	3,82	1121	1164
Hlavenec	357	373	4,48	400	418
Horoušany	889	985	10,80	1476	1635
Hovorčovice	2074	2361	13,84	2460	2800
Husinec	1287	1390	8,00	1481	1600
Jenštejn	872	1039	19,15	1247	1486
Jirny	2272	2532	11,44	2867	3195
Káraný	641	674	5,15	774	814
Klecany	2817	3142	11,54	3589	4003
Klíčany	372	414	11,29	443	493
Konětopy	294	312	6,12	318	337
Kostelní Hlavno	488	493	1,02	507	512
Křenek	242	241	-0,41	276	275
Květnice	1182	1672	41,46	1660	2348
Lázně Toušeň	1244	1339	7,64	1409	1517
Lhota	418	457	9,33	480	525
Líbeznice	2074	2207	6,41	2879	3064
Máslovice	306	314	2,61	368	378
Měšice	1606	1879	17,00	1950	2281
Mochov	1276	1288	0,94	1356	1369
Mratín	1194	1256	5,19	1345	1415
Nehvizdy	1975	2166	9,67	3398	3727
Nová Ves	523	674	28,87	1345	1733
Nový Vestec	374	409	9,36	448	490
Odolena Voda	5516	5651	2,45	6022	6169
Panenské Břežany	571	641	12,26	609	684
Podolanka	533	564	5,82	535	566
Polerady	222	233	4,95	303	318
Předboj	623	695	11,56	1095	1222
Přezletice	1056	1248	18,18	1733	2048
Radonice	718	795	10,72	1017	1126
Sedlec	247	282	14,17	369	421
Sibřina	665	711	6,92	896	958
Sluhy	685	680	-0,73	678	673
Sudovo Hlavno	464	459	-1,08	489	484
Svémyslice	258	337	30,62	498	650
Šestajovice	2879	3377	17,30	3833	4496
Škvorec	1333	1578	18,38	1800	2131
Úvaly	5960	6112	2,55	6744	6916
Veleň	910	958	5,27	1529	1610

Veliká Ves	284	283	-0,35	352	351
Větrušice	477	507	6,29	635	675
Vodochody	537	563	4,84	641	672
Vyšehořovice	565	601	6,37	639	680
Zápy	820	834	1,71	868	883
Záryby	869	888	2,19	1010	1032
Zdiby	2611	3013	15,40	3664	4228
Zeleneč	2851	2984	4,67	3190	3339
Zlatá	175	235	34,29	338	454
Zlonín	327	382	16,82	725	847
CELKEM	90724	97039		110 899	119 517

Tabulka č. 1: Skutečný počet obyvatel

Z této tabulky vyplývá, že rozdíl mezi skutečným počtem obyvatel a trvale přihlášených je až na čtyři obce v kladných číslech. Celkový nárůst v ORP v roce 2011 je 6 315 obyvatel, v roce 2019 je to již 8 618 obyvatel. Což je velmi významný počet vzhledem k veřejným infrastrukturám. V obcích Nová Ves, Zlatá a Svémyslice se blíží procento nárůstu či dokonce překračuje třicetiprocentní hranici. V Obci Květnice je nárůst přes 40%. Tento jev suburbanizace plodí nejen nátlak na veřejné infrastruktury, ale i na sociální pilíř, jako je například soudržnost obyvatel.

5.4 PLATNÉ ÚZEMNÍ PLÁNY

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav má 24 obcí platné územní plány schválené obecně závaznou vyhláškou před 1. 1.2007 a jedna obec nemá dosud žádný územní plán. 33 obcí má územní plány vydané po 1. 1. 2007 (ILAS, 2002-2013).

5.4.1 ÚZEMNÍ PLÁNY POŘÍZENY PŘED ROKEM 2007

Před 1. 1. 2007 byl v platnosti starý stavební zákon, tj. zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění jeho novel. Dle stavebního zákona mají obce, jejichž územní plány byly schváleny před rokem 2007, vydat nové územní plány do 31. 12. 2022. V případě, že obce nebudou mít nové územní plány schváleny, jejich stávající územní plány pozbydou platnosti a obce nebudou mít platnou dokumentaci. V tomto případě se budou řídit vymezeným zastavěným územím (stavební zákon).

Z níže uvedených tabulek vyplývá, že dle dostupných podkladů 13 obcí, které mají starý územní plán, pořizuje nový územní plán v různé fázi rozpracovanosti.

Brázdim	16.7.2001	
změna č.1	21.1.2011	
změna č.2	27.9.2010	
změna č.3	30.7.2018	
Čelákovice	1.10.1993	schválené zadání 24.6.2015
změna č.1	1.3.2005	
změna č.2	3.6.2009	
změna č.3	8.10.2009	
změna č.4	schválené pořízení 9.9.2015	
změna č.5	10.7.2020	
Dřevčice	1.11.1994	
změna č. (1)	-	
změna č. 1 (2)	21.12.2006	
změna č.2	24.9.2015	
Dřísy	24.6.1998	
změna č.2	1.10.2010	
změna č.3	29.7.2010	
změna č.4	22.6.2017	
Horoušany	1.1.2002	
změna č.1	26.5.2009	
změna č.2	1.12.2007	

Jirny	29.6.2001	schválené zadání 22.3.2017
změna č.1	6.11.2003	
změna č.2	12.9.2004	
změna č.3	9.10.2005	
změna č.4	11.7.2008	
změna č.5	28.12.2007	
změna č.6	4.1.2013	
změna č.7	13.7.2015	
změna č.8	11.4.2016	
změna č.9	schválené zadání 30.9.2015	
změna č.10	24.10.2016	
Klíčany	10.12.1998	
změna č.1	1.5.2008	
změna č.2	3.2.2005	
změna č.4	4.1.2011	
Lázně Toušev	20.12.2003	
změna č.1	12.1.2010	
změna č.2	22.5.2015	
Měšice	30.10.2002	
změna č.1	7.2.2008	
změna č.2	11.5.2013	
změna č.3	9.3.2018	
Odolena Voda	28.6.1993	schválené zadání 30.11.2009
změna č.1	12.10.2007	
změna č.2	29.7.2010	
změna č.3	3.11.2011	
změna č.4	3.1.2018	
Panenské Břežany	15.6.2001	schválené zadání 18.12.2017
změna č.2	11.11.2013	
změna č.3	22.4.2018	
změna č. 4	26.11.2020	
Předboj	22.10.2002	
změna č.2	24.9.2010	
Radonice	23.2.2002	
změna č.1	2.4.2012	
změna č.2	14.7.2015	
změna č.3	22.5.2012	
změna č.4	10.4.2017	
změna č.5	10.4.2017	
Sibřina	3.7.1999	
změna č.1	11.1.2003	
změna č.3	11.3.2011	
Sluhy	9.2.2004	

Úvaly	1.12.1995	schválené zadání 13.12.2012
změna č.1	3.3.1998	
změna č.2	schválené zadání 10.7.2002	
změna č.Vb)	16.5.2008	
změna č.Vd)	16.5.2008	
změna č. VIII	6.1.2008	
změna č.XI	14.6.2010	
změna č. IIa)	8.9.2003	
změna č. IIb)	3.7.2004	
změna č.IIc)	5.4.2006	
změna č. IV	19.2.2004	
změna č. V.A.	21.12.2006	
změna č. VII.	14.12.2006	
Veleň	1.8.2000	schválené zadání 30.10.2018
změna č.1	19.4.2002	
změna č.2	27.11.2009	
změna č.3	27.9.2010	
změna č.4	6.1.2014	
změna č.5	10.2.2017	
změna č.6	31.12.2019	
Veliká Ves	25.4.2005	schválené zadání 31.10.2012
Vodochody	19.9.2002	
změna č.1	10.6.2005	
změna č.2	30.4.2008	
změna č.3	24.4.2009	
změna č.5	schválené zadání 12.12.2011	
změna č.6	12.7.2019	
Vyšehořovice	29.12.2006	schválené pořízení 25.9.2019
změna č.1	3.7.2009	
změna č.2	17.7.2012	
Zápy	1.11.1999	
změna č.1	15.6.2002	
změna č.2	7.1.2005	
změna č. 3 a 4	25.8.2010	
změna č. 5a	3.1.2020	
Záryby	20.6.2002	
změna č.1	6.11.2006	
změna č.2	9.11.2011	
změna č.3	25.7.2014	
Zeleneč - část Mstětice	22.9.1997	
změna č.2	16.12.2009	
změna č.3	28.12.2011	
změna č.4	23.10.2013	

změna č.5	23.10.2018	
Zlonín	17.7.2002	schválené zadání 22.1.2019
změna č.1	17.12.2009	
změna č.2	13.4.2017	

Tabulka č. 2: Územní plány pořízeny před rokem 2007

5.4.2 ÚZEMNÍ PLÁNY POŘÍZENY PO ROCE 2007

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je pořizováno několik změn územních plánů, a to převážně těch, které byly vydány po roce 2007. V současné době lze změny územních plánů pořídit „klasicky“, tj. ve fázích: zadání (§ 47 stavebního zákona) – společné jednání (§ 50, 51 stavebního zákona) – veřejné projednání (§ 52, 53 stavebního zákona) – vydání (§ 54 – 55 stavebního zákona), nebo zkráceným postupem, tj. ve fázích: stanovisko KÚ z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (§ 55a stavebního zákona) – veřejné projednání (§ 55b stavebního zákona) – vydání (§ 54 – 55 stavebního zákona). Zákon č. 255/2017 Sb., kterým se změnil stavební zákon v § 55c stanovil, že nabytí účinnosti změny územního plánu je po doručení projednávané změny a úplného znění územního plánu po této změně (stavební zákon). Toto ustanovení dle mého názoru značně zlepšilo kvalitu vydávaných změn a nebude docházet k nejasnostem, které mnohdy vyplývaly z množství změn, které byly zpracovány na výřezech a textové části udávaly nestejně údaje – např. různě pojmenované funkční využití ploch, chybně překreslené výřezy výkresů, kterých se netýkaly projednávané změny apod.

Územní plány a jejich změny jsou v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav pořizovány Městským úřadem Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Odborem stavebního úřadu, územního plánování a památkové péče nebo jednotlivými obcemi, které zajistily výkon pořizovatele v souladu se stavebním zákonem.

Obec Husinec a obec Zdiby pořizují nový územní plán, i když stávající jsou již v souladu s novelou stavebního zákona po roce 2007 (ILAS, 2002-2013).

Bašť		5.5.2016
	změna č.1	26.9.2018
	změna č.2	schválené zadání 15.1.2018
Borek		13.9.2012
Bořanovice		24.4.2009
	změna č.1	15.7.2011
	změna č.2	28.3.2017
	změna č.3	24.7.2020
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav		18.10.2014
	změna č.1a	6.12.2017
	změna č.1b	15.1.2018
	změna č.2	schválené zadání 15.3.2017
	změna č.3	6.8.2018
	změna č.4	23.4.2019
	změna č.5	16.7.2019
	změna č.6	29.12.2020
Dobročovice		17.7.2009
	změna č.1	7.6.2018
Hlavenec		8.11.2019
Hovorčovice		24.5.2010
	změna č.1	26.11.2014
Husinec		1.7.2010
Jenštejn		30.12.2014
	změna č. 1	6.3.2020
Káraný		10.10.2012
Klecany		6.5.2010
	změna č.1	11.2.2016
	změna č.2	4.10.2014
	změna č.3	8.10.2016
	změna č.4	schválené zadání 19.4.2018
Konětopy		15.8.2013
	změna č.1	22.3.2019
Kostelní Hlavno		5.8.2010
Křenek		15.1.2007
	změna č.1	22.9.2010
Květnice		15.4.2017
Lhota		2.10.2019
Líbeznice		13.2.2015
	změna č.1	25.5.2018
Máslovice		29.10.2009

Mochov		22.10.2014
	změna č.1	21.10.2017
	změna č.2	17.10.2020
Mratín		11.9.2019
Nehvizdy		29.8.2013
	změna č.1	13.7.2011
	změna č.2	16.6.2012
	změna č.3	19.2.2015
	změna č.4	schválené pořízení 26.1.2017
Nová Ves		14.7.2010
	změna č.1	8.3.2017
	změna č.2	7.5.2020
Nový Vestec		1.10.2010
	změna č.1	schválené zadání 22.7.2015
	změna č.2	schválené zadání 13.12.2019
Podolanka		7.12.2012
	změna č.1	21.1.2015
	změna č.2	22.11.2019
Polerady		20.5.2020
Přezletice		20.11.2011
Sedlec		25.11.2008
	změna č.1	13.6.2005
	změna č.2	4.1.2007
	změna č.3	22.12.2017
Sudovo Hlavno		17.12.2009
	změna č.1	29.12.2017
Svémyslice		24.1.2013
	změna č.1	12.7.2019
Šestajovice		22.10.2014
	změna č.1	2.1.2019
Škvorec		19.2.2010
	změna č.1	14.10.2014
Větrušice		31.12.2019
Zdíby		28.10.2010
	změna č.1	24.10.2018

Tabulka č. 3: Územní plány pořízeny po roce 2007

5.4.3 VYMEZENÉ ZASTAVĚNÉ ÚZEMÍ

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav mají pouze 2 obce vymezené zastavěné území. Jedna z obcí je Zlatá, která zároveň pořizuje územní plán se schváleným zadáním ze dne 6. 11. 2013. Momentálně je ve fázi po 2. opakovaném veřejném projednání, které se uskutečnilo 8. 7. 2020. Pro mé účely predikce počtu bytů a obyvatel jsem použila právě tuto dokumentaci po 2. opakovaném veřejném projednávání (ILAS, 2002-2013). Úřad územního plánování Brandýs nad Labem je právě pořizovatelem územního plánu a tak mám k dispozici velmi kvalitní podklady.

Druhou obcí je Zeleneč. Ta sice územně plánovací dokumentaci má, ale pouze pro katastrální území Mstětice. V minulosti stavební zákon umožňoval pořízení pouze územního plánu zóny. Obec Zeleneč dosud nepořizuje územní plán, nicméně v budoucnosti by měli zájem o jeho pořízení. Pro toto území jsem využila vymezené zastavěné území ze dne 3. 4. 2013 (ILAS, 2002-2013).

5.5. NOVĚ NAVRHOVANÁ ROZVOJOVÁ ÚZEMÍ

Výkres č. 1 – Rozvojová území

Územní plány a jejich změny vymezují nové zastavitelné plochy ve většině obcí. Přímo v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je jich vymezeno velké množství již z minulých let. Nově navrhovaná rozvojová území jsou ať už pro bydlení, průmysl a služby či občanskou vybavenost a jiné. Pro mou diplomovou práci byla zájmová ta, která jsou vymezena pro bydlení a občanskou vybavenost.

Zastavitelné plochy byly převzaty z platné územně plánovací dokumentace nebo z pořizované územně plánovací dokumentace. V případě pořizovaných jsem brala v potaz dokumentaci buď po společném, případně veřejném projednání. Jelikož jsem referentem územního plánování přímo v Brandýse nad Labem, který je pořizovatelem několika územních plánů nebo jejich změn, mám přehled o vývoji těchto ploch v dalším řízení a proto vím, že je relevantní tyto plochy zahrnout.

Rozvojová území jsem potřebovala vymezit nejen pro účely 5. Aktualizace Územně analytických podkladů Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, ale i pro účely výpočtu nových budoucích obyvatel pro diplomovou práci. Tyto výpočty jsou důležité z důvodu kapacity a dostupnosti mateřských a základních škol.

Taktéž je pro stanovení kapacit důležité vymezení nových ploch občanského vybavení, s umožněním výstavby pro školství. Tyto plochy umožní výstavbu mateřských a základních škol a tím dojde v obcích k navýšení kapacit.

5.5.1 ROZVOJOVÉ PLOCHY - BYDLENÍ

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je stanoveno velké množství zastavitelných ploch pro bydlení, které byla třeba konkretizovat a určit konkrétní výměry a dále spočítat počet nových obyvatel. Ve výkrese č. 1 jsou tyto plochy znázorněny světle červenou barvou, stávající plochy jsou znázorněny červenou barvou.

Pro výpočet jsem využila mimo jiné i závazná stanoviska orgánu územního plánování, studie a předložené developerské projekty. Díky těmto údajům bylo snazší určit podoby nových zastavitelných ploch – zda se bude jednat o rodinné domy, dvojdomy, řadové domy či bytové domy. Zároveň jsem vzala v potaz regulativy z územních plánů, pro které nebyly k dispozici již jednotlivé záměry. Jednalo se konkrétně o regulativy minimální výměry pozemků, zastavěnosti pozemků a v případě bytových domů ještě o maximální počet podlaží. V některých územních plánech je dokonce pro jednotlivé plochy stanoveno, kolik domů může být maximálně umístěno.

V každé zastavitelné ploše bylo nejprve třeba vymežit veřejné prostranství, vzhledem k výpočtům v územních studiích a v projektech jsem vzala údaj 20%, který umožňuje výstavbu komunikací včetně chodníků, zeleň a odstavná parkovací stání. Dále jsem spočítala bilanci počtu domů ze zbývajících 80%, při použití výše zmíněných regulativů z územních plánů a jejich změn.

Při stanovení minimální výměře pozemku bylo velmi snadné určit počet domů na plochu – opět bylo vzato, zda se bude jednat o rodinné domy, dvojdomy či řadové domy a zda mají v každé zastavitelné ploše umožněno více bytových jednotek.

V případech, kdy byla stanovena zastavěnost pozemku procenty bylo třeba určit průměrnou velikost rodinného domu, dvojdomu, ta je dle Českého statistického úřadu 137,2 m². Podle toho bylo vypočítáno kolik rodinných domů se na plochu určenou zastavěností vejde. V případě bytových domů jsem počítala s velikostí bytu 87,9 a násobila ještě maximálním počtem pater (ČSÚ, 2014).

V případech kdy není regulován počet bytových jednotek jsem počítala s 1,1 bytem na rodinný dům dle Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2014). Ze zákona může mít rodinný dům až 3 bytové jednotky nicméně jsem vzala v potaz záměry developerů a závazná stanoviska a dále maximální počet bytů uvedených v územních plánech.

Dle sčítání počtu domů a bytů se uvádí, že v jedné bytové jednotce žije v průměru 2,6 obyvatele. V bytovém domě je to pak 2,2 obyvatele na byt (ČSÚ, 2014).

V tabulce č. 4 jsou uvedeny výpočty pro jednotlivé obce. Respektive kolik nových obyvatel přinesou zastavitelné plochy v dané obci.

První sloupec uvádí celkovou výměru zastavitelných ploch v m² pro bydlení v celé obci. Druhý sloupec uvádí počet nových bytů v jednotlivých obcích a konečně třetí sloupec uvádí počet nových obyvatel ve vymezených zastavitelných plochách pro bydlení.

	výměra nových zastavitelných ploch – bydlení (m ²)	bytů	počet nových obyvatel
Bašť	113 397	225	586
Borek	64 738	71	185
Bořanovice	318 938	614	1 596
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	1 048 710	2 548	6 624
Brázdim	150 732	166	431
Čelákovice	731 537	3 251	8 454
Dobročovice	75 807	75	196
Dřevčice	23 492	45	118
Dřísy	212 037	233	606
Hlavenec	107 287	118	307
Horoušany	504 727	479	1 245
Hovorčovice	454 345	1 457	3 788
Husinec	254 661	280	728
Jenštejn	374 967	1 094	2 845
Jirny	334 898	368	958
Káraný	136 777	172	447
Klecany	1 223 015	1 435	3 731
Klíčany	234 102	229	595
Konětopy	159 497	175	456
Kostelní Hlavno	235 114	172	448
Křenek	263 146	236	623
Květnice	317 383	611	1 588

Lázně Toušeň	315 028	347	901
Lhota	76 957	85	220
Líbeznice	52 602	219	568
Máslovice	78 287	115	299
Mochov	14 744	16	42
Mratín	77 517	97	253
Nehvizdy	309 625	741	1 927
Nová Ves	66 594	73	190
Nový Vestec	213 019	452	1 175
Odolena Voda	720 491	1 386	3 605
Panenské Břežany	184 767	203	528
Podolanka	51 596	57	148
Polerady	141 127	163	425
Předboj	194 006	283	735
Přezletice	612 706	2 358	6 131
Radonice	224 429	247	642
Sedlec	189 629	319	828
Sibřina	415 838	1 103	2 868
Sluhy	67 810	130	339
Sudovo Hlavno	66 345	128	332
Svémyslice	12 985	35	90
Šestajovice	45 699	39	103
Škvorec	634 879	768	1 996
Úvaly	890 961	2 704	7 030
Veleň	152 736	392	1 019
Veliká Ves	396 289	349	907
Větrušice	95 582	105	273
Vodochody	336 786	395	1 027
Vyšehořovice	190 443	209	545
Zápy	394 426	931	2 421
Záryby	296 212	950	2 470
Zdiby	468 324	683	1 775
Zeleneč	652 723	1 064	2 765
Zlatá	149 630	384	998
Zlonín	175 451	475	1 236
CELKEM	16 305 550	32 059	83 366

Tabulka č. 4: Počet obyvatel v rozvojových plochách

Z výše uvedené tabulky jasně vyplývá, že počet zastavitelných ploch pro bydlení je opravdu velmi vysoký a za celé ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav se jedná o nárůst lehce přes 80 000 obyvatel. Tento jev je ještě výrazněji vidět níže v porovnání se stávajícím počtem obyvatel.

V prvním sloupci je uveden skutečný počet obyvatel, který jsem si vypočítala dle metodiky v odstavci obyvatelstvo. V druhém sloupci je pak vypočítaný počet obyvatel v nových zastavitelných plochách pro bydlení (převzato z tabulky výše). Ve třetím sloupci je pak uveden počet obyvatel celkem v každé obci. Ve čtvrtém sloupci je uveden nárůst počtu obyvatel v % pro každou obec.

	počet obyvatel skutečnost	počet nových obyvatel v zastavitelných plochách	počet obyvatel celkem	nárůst počtu obyvatel v %
Bašť	2 962	586	3 548	20%
Borek	373	185	558	50%
Bořanovice	1 022	1 596	2 618	156%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	19 365	6 624	25 989	34%
Brázdim	678	431	1 109	64%
Čelákovice	12 600	8 454	21 053	67%
Dobročovice	327	196	523	60%
Dřevčice	978	118	1 095	12%
Dřísy	1 164	606	1 770	52%
Hlavenec	418	307	725	74%
Horoušany	1 635	1 245	2 881	76%
Hovorčovice	2 800	3 788	6 589	135%
Husinec	1 600	728	2 328	46%
Jenštejn	1 486	2 845	4 331	192%
Jirny	3 195	958	4 153	30%
Káraný	814	447	1 261	55%
Klecany	4 003	3 731	7 734	93%
Klíčany	493	595	1 088	121%
Konětopy	337	456	794	135%
Kostelní Hlavno	512	448	960	88%
Křenek	275	623	898	227%
Květnice	2 348	1 588	3 936	68%
Lázně Toušeň	1 517	901	2 418	59%
Lhota	525	220	745	42%
Líbeznice	3 064	568	3 632	19%
Máslovice	378	299	676	79%
Měšice	2 281	0	2 281	0%
Mochov	1 369	42	1 411	3%
Mratín	1 415	253	1 668	18%
Nehvizdy	3 727	1 927	5 654	52%
Nová Ves	1 733	190	1 924	11%
Nový Vestec	490	1 175	1 665	240%
Odolena Voda	6 169	3 605	9 774	58%
Panenské Břežany	684	528	1 212	77%
Podolanka	566	148	714	26%
Polerady	318	425	743	134%

Předboj	1 222	735	1 957	60%
Přezletice	2 048	6 131	8 179	299%
Radonice	1 126	642	1 768	57%
Sedlec	421	828	1 250	197%
Sibřina	958	2 868	3 826	299%
Sluhy	673	339	1 012	50%
Sudovo Hlavno	484	332	816	69%
Svémyslice	650	90	740	14%
Šestajovice	4 496	103	4 599	2%
Škvorec	2 131	1 996	4 127	94%
Úvaly	6 916	7 030	13 946	102%
Veleň	1 610	1 019	2 628	63%
Veliká Ves	351	907	1 257	258%
Větrušice	675	273	948	41%
Vodochody	672	1 027	1 699	153%
Vyšehořovice	680	545	1 224	80%
Zápy	883	2 421	3 303	274%
Záryby	1 032	2 470	3 502	239%
Zdiby	4 228	1 775	6 003	42%
Zeleneč	3 339	2 765	6 104	83%
Zlatá	454	998	1 452	220%
Zlonín	847	1 236	2 083	146%
CELKEM	119 517	83 366	202 883	70%

Tabulka č. 5: Celkový počet obyvatel včetně rozvojových ploch

V průměru jde v celém ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav o nárůst 70%, což je ze 119 514 současně žijících obyvatel v tomto místě na 202 883 obyvatel velmi významné číslo. V několika málo obcích se nejedná o markantní nárůst – jako jsou třeba Bašť, Dřevčice, Líbeznice, Mochov Mratín, Nová Ves, Svémyslice Šestajovice. Tyto obce mají nárůst do 20% ze současného skutečného počtu obyvatel. Dokonce obec Měšice nemá vymezené žádné zastavitelné plochy pro bydlení. Naopak jsou obce či města, které mají více než 200% nárůst obyvatel jako jsou Křenek, Nový Vestec, Přezletice, Sibřina, Veliká Ves, Zápy, Záryby a Zlatá. Již z výkresu č. 1 je patrné u těchto obcí, že vymezené zastavitelné plochy pro bydlení jsou větší i několikanásobně než je současné zastavěné území.

Trendem územních plánů je vymezování zastavitelných ploch, ovšem s větší rozvahou než v minulosti. Jedinou obcí, která vyjmula zastavitelné plochy pro bydlení z územního plánu je Zlonín. V rozpracovaných územních plánech se k tomuto kroku žádná obec zatím neuchýlila.

5.5.2. ROZVOJOVÉ PLOCHY – OBČANSKÁ A KOMERČNÍ VYBAVENOST

Ve výkrese č. 1 jsou tyto plochy označeny světlou žlutou barvou, stávající plochy jsou vyznačeny žlutou barvou. Jelikož jsou územní plány pro některé plochy úzce specifikovány je třeba rozlišovat i funkce občanské a komerční vybavenosti.

Občanská vybavenost dovoluje umístit mateřské a základní školy, domy pro seniory, úřady, komerční prostory jako jsou obchody a služby. Některé plochy občanského vybavení jsou přímo specifikovány pro danou funkci jako jsou mateřské a základní školy, sociální služby a sportoviště. Některé plochy jsou pojmenovány jako komerční, kde je předpokladem umístění obchodů a služeb.

V níže uvedené tabulce jsou opět znázorněny výměry zastavitelných ploch pro občanskou/komerční vybavenost a funkce pro kterou je plocha primárně určena.

	výměra nových zastavitelných ploch – občanská/komerční vybavenost (m ²)	funkce
Bašť	64 985	občanské vybavení
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	180 421	občanské vybavení
Brázdim	4 606	sociální služby
Čelákovice	23 344	komerční vybavení
Čelákovice	68 230	občanské vybavení
Čelákovice	87 212	sportoviště
Dobročovice	6 185	sportoviště
Dřevčice	23 247	sportoviště
Dřísy	9 276	občanské vybavení
Hlavenec	1 927	hasičský dům
Hlavenec	4 501	mateřská škola, sociální služby
Hlavenec	8 304	sportoviště, sociální služby
Horoušany	2 560	občanské vybavení
Horoušany	10 620	sportoviště
Hovorčovice	43 054	občanské vybavení
Husinec	4 674	občanské vybavení
Jenštejn	40 879	občanské vybavení
Jirny	13 846	komerční vybavení
Jirny	12 211	komerční vybavení
Káraný	45 969	občanské vybavení
Klecany	10 926	občanské vybavení
Klíčany	42 649	mateřská a základní škola

Květnice	10 409	občanské vybavení
Lázně Toušeň	14 216	občanské vybavení
Lhota	7 262	občanské vybavení
Líbeznice	13 634	občanské vybavení
Mochov	15 013	sportoviště
Mratín	32 893	občanské vybavení
Nehvizdy	52 167	občanské vybavení
Nehvizdy	9 702	sportoviště
Odolena Voda	165 691	občanské a komerční vybavení
Předboj	35 104	občanské vybavení
Přezletice	338 524	základní škola
Radonice	52 032	občanské vybavení
Sedlec	4 083	občanské vybavení
Sibřina	9 668	občanské vybavení
Sluhy	6 136	občanské vybavení
Škvorec	7 253	občanské vybavení
Škvorec	12 144	sportoviště
Úvaly	56 760	komerční vybavení
Úvaly	18 226	sportoviště
Úvaly	23 709	základní škola
Veleň	12 158	základní škola
Veliká Ves	19 212	občanské vybavení
Vodochody	4 065	občanské vybavení
Záryby	2 082	občanské vybavení
Zdiby	100 023	občanské vybavení
Zeleneč	28 356	občanské vybavení
Zlatá	3 507	občanské vybavení

Tabulka č. 6: Rozvojové plochy občanské a komerční vybavenosti

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že některé obce mají vymezeny značně velké plochy pro občanské a komerční vybavení. Velmi častým problémem však je, že se jedná o pozemky v majetku cizí osoby/společnosti nikoliv obce. To činí značné problémy a především průtahy při výstavbě občanského vybavení. Obce s majitelem pozemků sepisují smlouvy, kde se můžou zavázat například k převodu části plochy do správy obce nebo vybudování občanské vybavenosti, případnému příspěvku obci.

5.6.STANDARDY DOSTUPNOSTI

5.6.1.ROZLIŠENÍ TYPU ÚZEMÍ Z HLEDISKA INTENZITY JEHO VYUŽITÍ

Území, pro které se sleduje dostupnost veřejných infrastruktur se rozlišují celkem do čtyř typů. Vzala jsem v úvahu 2 fáze a to současná – do kterého typu aktuálně spadají obce/města a fáze budoucí, tedy po naplnění kapacity zastavitelných ploch, které se nedá časově konkrétně určit, jelikož to závisí na mnoha faktorech a trend výstavby se velmi zvyšuje. Při stejné dynamice výstavby jako v posledních deseti letech, by byla doba naplnění zastavitelných ploch 23 let. Čtyři typy území:

- A. ve městech s počtem obyvatel od 10 000; kromě částí města (sídel) prostorově nesouvisejících s jádrovým územím města, které mají méně než 1 000 obyvatel
 - do tohoto typu spadají nyní 2 města (Brandýs nad Labem-Stará Boleslav a Čelákovice)
 - po zastavění rozvojových ploch do typu A bude spadat ještě město Úvaly
- B. v obcích do 10 000 obyvatel v rozvojových oblastech stanovených PÚR a vymezených v zásadách územního rozvoje kraje, pokud vykázaly v uplynulých 20 letech výrazný populační růst anebo stavební rozvoj; kromě částí města (sídel) prostorově nesouvisejících s jádrovým územím města, které mají méně než 1 000 obyvatel
 - ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav se nachází dle PÚR v metropolitní rozvojové oblasti, do tohoto typu můžeme zařadit většinu obcí, nicméně některé obce nezaznamenali významný nárůst v uplynulých 20 letech – porovnála jsem data z Českého statistického úřadu z let 2011 a 2019, jelikož jsem s těmito daty pracovala výše a dále přidala rok 2001, za výrazný populační nárůst jsem považovala 30% a více
 - do této kategorie spadá celkem 37 obcí
 - po zastavění rozvojových ploch to bude celkem 49 obcí
- C. ve městech od 1000 do 10 000 obyvatel a v ostatních obcích od 2000 obyvatel, mimo území zařazená do typů A, a B a kromě částí obce (sídel) prostorově nesouvisejících s jejím jádrovým územím, které mají méně než 1 000 obyvatel

- do tohoto typu momentálně spadají 2 obce, resp. obec a město (Odolena Voda a Zeleneč), v minulosti totiž neměli výrazný nárůst počtu obyvatel (do 15%), nicméně mají vymezené velké zastavitelné plochy pro bydlení a po naplnění těchto ploch budou spadat do kategorie B

- do budoucna do tohoto typu budou spadat celkem 2 obce – Měšice a Šestajovice, jelikož mají vymezeno minimum zastavitelných ploch a dle predikce doby naplnění ploch kolem 20 let již budou moci být překvalifikovány z kategorie B do kategorie C

D. v obcích neuvedených pod typy A až C, a též v částech města nebo obce zařazené(ho) do typu A, B nebo C, které prostorově nesouvisející s jeho / jejím jádrovým územím, které mají méně než 1 000 obyvatel

- do této kategorie momentálně spadá 17 menších obcí, které se v minulosti výrazně nerozrůstaly, spíše vůbec

- většina obcí, které spadají do této kategorie je díky velkým vymezeným rozvojovým plochám zařazena ve druhé fázi do kategorie B, výjimku tvoří 4 obce – Mochov a Mratín a Nová Ves a Svémyslice, které se významně nebudou rozvíjet při naplnění ploch vymezených platnou územně plánovací dokumentací (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Bašť	B	B
Borek	B	B
Bořanovice	B	B
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav	A	A
Brázdím	D	B
Čelákovice	A	A
Dobročovice	B	B
Dřevčice	B	B
Dřísy	B	B
Hlavenec	D	B
Horoušany	B	B
Hovorčovice	B	B
Husinec	D	B
Jenštejn	B	B
Jirny	B	B
Káraný	B	B
Klecany	B	B
Klíčany	B	B

Konětopy	D	B
Kostelní Hlavno	D	B
Křenek	D	B
Květnice	B	B
Lázně Toušeň	D	B
Lhota	D	B
Líbeznice	B	B
Máslovice	B	B
Měšice	B	C
Mochov	D	D
Mratín	D	D
Nehvizdy	B	B
Nová Ves	B	D
Nový Vestec	B	B
Odolena Voda	C	B
Panenské Břežany	D	B
Podolanka	D	B
Polerady	B	B
Předboj	B	B
Přezletice	B	B
Radonice	B	B
Sedlec	B	B
Sibřina	B	B
Sluhy	D	B
Sudovo Hlavno	D	B
Svémyslice	B	D
Šestajovice	B	C
Škvorec	B	B
Úvaly	B	A
Veleň	B	B
Veliká Ves	B	B
Větrušice	B	B
Vodochody	B	B
Vyšehořovice	D	B
Zápy	D	B
Záryby	D	B
Zdiby	B	B
Zeleneč	C	B
Zlatá	B	B
Zlonín	B	B

Tabulka č. 7: Zařazení obcí/měst do typů z hlediska intenzity jeho využití

5.6.2. DOSTUPNOST

Rozlišují se tři základní typy dostupnosti – fyzická, časová a sídelně strukturální (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Fyzická dostupnost je vyjádřena fyzickou vzdáleností mezi sledovaným výchozím a cílovým bodem, ta se sleduje v rámci sídla nebo obce (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Časová dostupnost je vyjádřena časem potřebným pro dosažení cílového bodu ze sledovaného výchozího bodu. Tento typ dostupnosti se sleduje zpravidla v nadmístním měřítku a pro vyšší kategorie občanského vybavení a pro některé typy technické infrastruktury a veřejných prostranství (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Sídelně strukturální dostupnost je vztažena k populační velikosti obce popřípadě sídla. Sídelně strukturální dostupnost se sleduje stejně jako dostupnost časová (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Fyzická dostupnost

Standardy fyzické dostupnosti se stanoví odstupňovaně s ohledem na typický / převažující okruh uživatelů infrastruktur. Fyzická dostupnost se pro účely aplikace této metodiky zjišťuje měřením skutečné fyzické vzdálenosti po veřejně přístupných pozemních komunikacích a po dalších veřejně přístupných cestách určených pro pěší pohyb. Ve vymezených případech uvedených pro konkrétní standard dostupnosti se použije vzdušná vzdálenost. Vzhledem k velikosti území a pro účel této diplomové práce se použije právě vzdušná vzdálenost, která se běžně pro ÚAP používá. V takovémto případě se zjištěná vzdušná vzdálenost upraví vůči standardem požadované skutečné fyzické vzdálenosti koeficientem zohledňujícím rozdíl mezi fyzickou a vzdušnou vzdáleností, koeficient 1,3 (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Časová dostupnost

Standardy časové dostupnosti se stanoví odstupňovaně s ohledem na četnost využívání pro převažující okruh uživatelů veřejných infrastruktur. Časová dostupnost se pro účely aplikace této metodiky sleduje buď jako čas potřebný k překonání předmětné vzdálenosti pěšky anebo jako čas dojezdu veřejnou hromadnou dopravou (VHD) nebo individuální automobilovou dopravou. Pro pěší chůzi se uvažuje rychlost

4 km/h. Časová dostupnost VHD se sleduje pro dostupnost zařízení občanského vybavení, které se nachází mimo vlastní sídlo. Zjišťuje se součet času stráveného cestou na zastávku, cestou VHD a cestou ze zastávky do cílového bodu. Časová dostupnost individuální dopravou (dojezdová doba) se zjišťuje z údajů veřejně dostupných plánování tras (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Sídelně strukturální dostupnost

Posuzuje se přítomnost či nepřítomnost dané infrastruktury v obci vzhledem k zařazení obce v sídelní struktuře. Tato dostupnost se pro účely aplikace této metodiky posuzuje ve vztahu na počet obyvatel obce. Absence zařízení občanského vybavení požadované standardem bude v ÚAP předmětem určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci. V případě, kdy ze zařazení sídla do sídelní struktury nevyplývají podmínky pro umístění dané infrastruktury, se posoudí časová dostupnost z výchozího místa do cílového místa za použití veřejné hromadné dopravy. Zjištění, že v takovém případě nelze splnit standard časové dostupnosti, je důvodem pro změnu základní koncepce rozvoje obce popřípadě urbanistické koncepce anebo pro koordinaci územně plánovací činnosti obcí (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Jednotlivé standardy dostupnosti jsem zařadila pro jednotlivé typy občanského vybavení do kapitol níže, stejně jako prahy efektivity.

Pro vybrané veřejné infrastruktury jsou stanoveny orientační prahové hodnoty vztahované k populační velikosti sídla a hrubé obytné hustotě potřebné pro jejich efektivní provoz. Hodnoty populační velikosti sídla jsem zjistila již v přechozích kapitolách (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

5.7. ZŘIZOVATEL A KAPACITA MATEŘSKÝCH A ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Zřizovatel je tím, kdo dává impuls a vytváří podmínky pro vznik škol a stanoví zásady a pravidla jejího fungování. Školy a školská zařízení může zřizovat kraj, obec a dobrovolný svazek obcí, ministerstvo, registrované církve a náboženské společnosti, ostatní právnické osoby nebo fyzické osoby (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Všechny mateřské školy jsou zřizovány jako školské právnické osoby a podle zřizovatele se potom dělí na školy státní, obecní, církevní a soukromé. V České republice je převážná většina mateřských škol tzv. veřejných, státních, zřizovaných zejména obcemi nebo krajem. Jejich právní postavení upravuje zákon o rozpočtových pravidlech státu a zákon o rozpočtových pravidlech územních odborů. Tyto mateřské školy jsou zřízeny jako příspěvkové organizace a mají právní subjektivitu. V rámci stanovených pravomocí vystupují svým jménem, jsou nositelem práv, ale také povinností. Ostatní zřizovatelé zřizují školy zejména jako společnosti s ručením omezeným nebo obecně prospěšné společnosti. O vzniku školy zřizovatel vydává zřizovací nebo zakládací listinu. Dále také jmenuje a odvolává jejího ředitele, rozhoduje o jeho odměňování, může šetřit stížnosti směřující proti němu a provádět kontrolu hospodaření celé příspěvkové organizace (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Česká vzdělávací soustava, tvořená základními školami a školskými zařízeními, je poměrně výrazně decentralizovaná. Až na určité výjimky je řízena převážně regionálními celky, jen velmi malá část základních škol či školských zařízení je řízena centrálně. V těchto případech se jedná jen o školy a školská zařízení pro děti, žáky či studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Malá část základních škol je pak řízena buďto soukromými zřizovateli anebo církvemi. Jednotlivé minimální počty dětí pro zřízení mateřských a základních škol upravují zákony, taktéž je to i s počtem dětí ve třídách. Tyto náležitosti jsou uvedeny níže (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Data kapacit a naplněnosti byly získány z Městského úřadu Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Odboru školství, jelikož je jako obec s rozšířenou působností evidují a spravují. Data jsou ke školnímu roku 2019/2020, k aktuálnímu školnímu roku nejsou dosud dostupná.

5.8.MATEŘSKÉ ŠKOLY

5.8.1. KAPACITA MATEŘSKÝCH ŠKOL

Mateřské školy jsou zřizovány státem, respektive příslušnými obcemi. Jsou stanoveny minimální a maximální počty dětí v jednotlivých třídách. Tyto počty jsou upraveny Vyhláškou 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání ve znění pozdějších předpisů.

- mateřská škola má nejméně:

- a) 15 dětí, jde-li o mateřskou školu s 1 třídou
- b) 12,5 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 2 třídami
- c) 16,33 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 3 třídami
- d) 18 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 4 třídami a více třídami

- je-li v obci pouze jedna mateřská škola, má nejméně:

- a) 13 dětí, jde-li o mateřskou školu s 1 třídou,
- b) 12,5 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 2 třídami
- c) 16 dětí v průměru ve třídě, jde-li o mateřskou školu se 3 a více třídami

Třída mateřské školy se naplňuje do počtu 24 dětí. Dále jsou stanoveny počty dětí v případě lesních škol, s dětmi s mentálním či fyzickým postižením a jiné. Ty ovšem vzhledem k rozsáhlosti území nebudeme aplikovat (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Na první pohled je evidentní téměř 100% naplněnost či dokonce úplná. Výjimku tvoří obec Vyšehořovice a Máslovice, které jediné nepřekračují hranici 90%. Lze konstatovat, že kapacita mateřských škol je nedostatečná, podrobněji je vyhodnocena kapacita v příloze č. 5 Karty obcí.

Několik obcí nemá žádné mateřské školy a rodiče své děti musí vozit do jiných obcí za předškolním vzděláním. Níže uvedené kapacity jsou vyhodnoceny i s těmito dětmi. Z důvodu GDPR není možné zjistit poměr dětí, které žijí v dané obci, kde se mateřská škola nachází a dětmi, které za vzděláním dojíždějí.

Státní mateřské školy jsou ve většině obcích doplněny o soukromé mateřské školy, nicméně tyto školy jsou kolikrát předraženy nebo pracují v omezeném provozu.

Vzhledem k naplněnosti lze konstatovat, že až na některé výjimky je další vymezení zastavitelných ploch bez nových mateřských škol či jejich zkapacitnění nedoporučované.

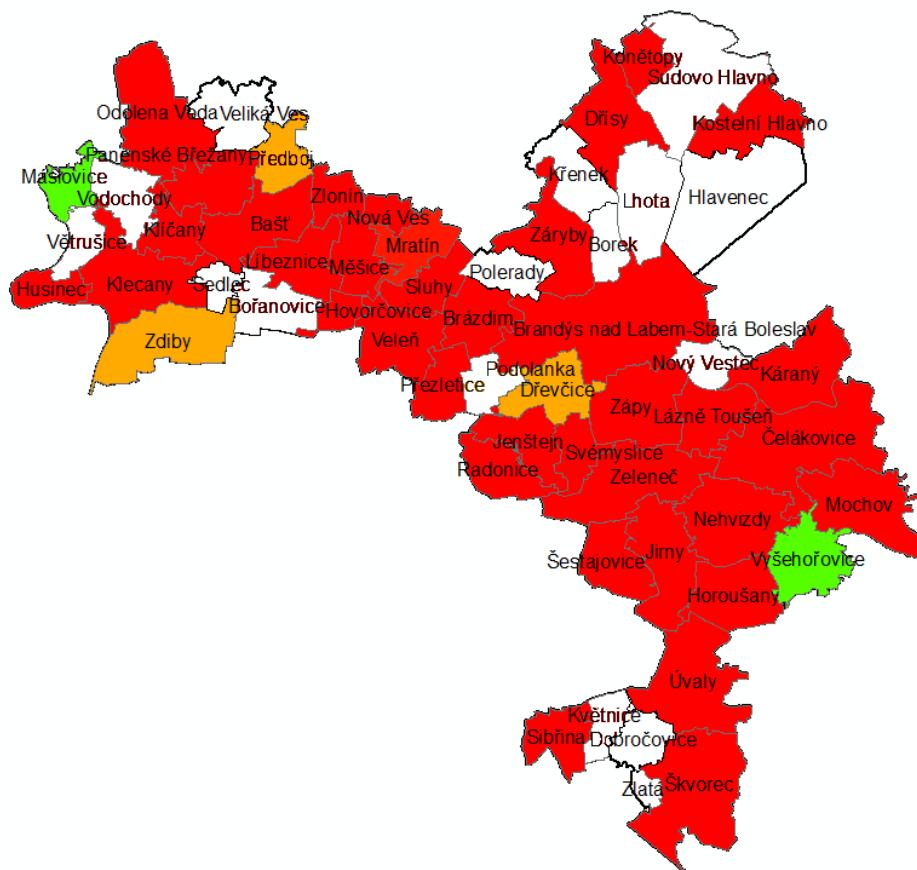
V níže uvedené tabulce jsou uvedeny kapacity mateřských škol a jejich naplněnost v počtech a následně i v procentech.

	kapacita	naplněnost	%
Bašť	98	98	100%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (Dr. Beneše)	79	79	100%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (Dvořáková)	77	77	100%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (Chobotská)	112	112	100%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (Palachova)	20	20	100%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (Pražská)	179	179	100%
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (Riegrova)	154	154	100%
Brázdim	25	25	100%
Čelákovice (J.A.Komenského)	168	168	100%
Čelákovice (Přístavní)	116	109	94%
Čelákovice (Rumunská)	200	196	98%
Dřevčice	39	36	92%
Dřísy	33	33	100%
Horoušany	40	40	100%
Hovorčovice	88	87	99%
Husinec	49	49	100%
Jenštejn	50	50	100%
Jirny	128	128	100%
Káraný	28	28	100%
Klecany	175	170	97%
Klíčany	44	44	100%
Konětopy	20	20	100%
Kostelní Hlavno	43	43	100%
Lázně Toušň	72	72	100%
Líbeznice	119	119	100%
Máslovice	28	23	82%
Měšice	52	52	100%
Mochov	50	49	98%
Mratín	65	64	98%
Nehvizdy	197	197	100%
Nová Ves	52	52	100%
Odolena Voda	274	274	100%
Panenské Břežany	20	20	100%
Předboj	56	53	95%
Přezletice	98	98	100%
Radonice	62	62	100%
Šestajovice	120	120	100%

Sibřina	103	103	100%
Škvorec	65	65	100%
Sluhy	25	24	96%
Svémyslice	24	24	100%
Úvaly	277	265	96%
Veleň	50	50	100%
Vyšehořovice	25	20	80%
Zápy	45	45	100%
Záryby	50	50	100%
Zdiby	125	112	90%
Zeleneč	155	150	97%
Zlonín	25	25	100%

Tabulka č. 8: Naplněnost mateřských škol

V obrázku č. 8 jsem schématicky znázornila naplnění mateřských škol. Mateřské školy se nenachází v bílých plochách, zelenou barvou jsou znázorněny obce, které mají naplněnost do 89%, naplněnost 90% - 95% je znázorněna oranžově a obce nad 96% jsou znázorněny červeně.

Obrázek č. 8: Schéma – naplněnost mateřských škol

5.7.2 DOSTUPNOST MATEŘSKÝCH ŠKOL

Výkres č. 2 – Dostupnost MŠ

Dostupnost mateřských škol je stanovena metodikou pro obce kategorie A, B, C, D, které mají více jak 1000 obyvatel na 600m. V případech s kompaktní zástavbou, tj. v území s vícepodlažními a bytovými domy 400m. Pro ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav lze aplikovat vzdálenost 600m, jelikož se jedná převážně o zástavbu rodinnými domy. Při aplikaci koeficientu 1,3 na vzdušnou vzdálenost je to zaokrouhleně 461m. Dle metodiky jedno dítě předškolního vzdělání připadá na 28 obyvatel (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Dostupnost mateřských škol pro obce kategorie D, které mají méně jak 1000 obyvatel je metodikou stanovena na 30 minut veřejnou hromadnou dopravou. V současném stavu je to celkem 12 obcí, kterých se to týká. Po využití všech zastavitelných ploch to již bude pouze obec Svěmyslice (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Minimální prahová hodnota počtu obyvatel v obci nebo sídle pro umístění mateřské školy je 420 obyvatel dle vyhlášky. Proto některé obce nemají zřízenou mateřskou školu, jelikož nenaplnují minimální počet obyvatel pro zřízení mateřské školy. Konkrétně jsou to obce Borek, Dobročovice, Hlavenec, Křenek, Polerady, Sedlec, Veliká Ves a Zlatá.

Ovšem rovněž existují obce, které by mohly mít zřízenou mateřskou školu vzhledem k počtu obyvatel, ale nemají ji: Bořanovice, Květnice, Lhota, Nový Vestec, Podolanka, Sudovo Hlavno, Větrušice a Vodochody.

Pokud by se naplnili všechny navržené zastavitelné plochy, tak bude moci být zřízena mateřská škola ve všech obcích.

Z výkresu a jednotlivých karet obcí je jasně vidět dostupnost mateřských škol.

5.8.ZÁKLADNÍ ŠKOLY

5.8.1.KAPACITA ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Počty žáků ve třídách základních škol jsou stanoveny školským zákonem a vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů. Tato vyhláška stanovuje pouze minimální a maximální počet žáků ve třídách (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Škola tvořená pouze třídami prvního stupně má nejnižší počet žáků ve třídě v případě:

- a) školy tvořené jednou třídou 10 žáků,
- b) školy tvořené dvěma třídami průměrně 12 žáků,
- c) školy tvořené třemi třídami průměrně 14 žáků,
- d) školy tvořené čtyřmi a více třídami průměrně 15 žáků.

Škola tvořená třídami prvního a druhého stupně má nejnižší průměrný počet žáků ve třídě 17 žáků a v případě školy, která má nejvýše 2 třídy v každém ročníku, 15 žáků (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Nejvyšší počet žáků ve třídě je 30. Nejvyšší počet žáků se snižuje o 2 za každého žáka s přiznaným podpurným opatřením čtvrtého a pátého stupně vzdělávajícího se ve třídě (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Na prvním stupni školy lze do jedné třídy zařadit žáky z více než jednoho ročníku prvního stupně. Na druhém stupni školy nelze do jedné třídy zařadit žáky z více než jednoho ročníku druhého stupně. Do jedné třídy nelze zařadit žáky prvního a druhého stupně. V několika obcích se jedná pouze o školy se zřízeným I. stupněm a u těch je v některých případech využito slučování dětí po ročnících (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Celkem ve 12 obcích je zřízena základní škola pro děti v 1. – 5. Ročníku, všechny tyto školy mají, až na obec Dřevčice a Mochov, velké rezervy v naplněnosti do maximální kapacity. V našem ORP se nachází jedna svazková škola v Přezleticích, což znamená, že zřizovatelem je svazek obcí, konkrétně Svazková škola Přezletice, Podolanka, Jenštejn – svazek obcí. Do svazkové školy jsou přijímány děti právě z těchto 3 obcí.

obec	spádovost	kapacita	naplněnost	%	počet ročníků
Brázdím	Polerady	50	34	68%	1-5
Dřevčice		50	47	94%	1-5
Dřísy	Borek, Konětopy, Křenek, Lhota	100	68	68%	1-5
Husinec		140	94	67%	1-5
Kostelní Hlavno	Sudovo Hlavno	80	48	60%	1-5
Lázně Toušeň		100	83	83%	1-5
Mochov		80	76	95%	1-5
Přezletice - svazková škola	Podolanka, Jenštejn	30	15	50%	1-5
Radonice		20	14	70%	1-5
Sluhy		150	91	61%	1-5
Záryby		60	48	80%	1-5
Zdiby		200	168	84%	1-5

Tabulka č. 9: Naplněnost základních škol 1.-5. třída

Dvě obce mají zřízenou školu s ročníky od 1. do 4. třídy. Kapacita těchto škol je téměř nebo úplně vyčerpána.

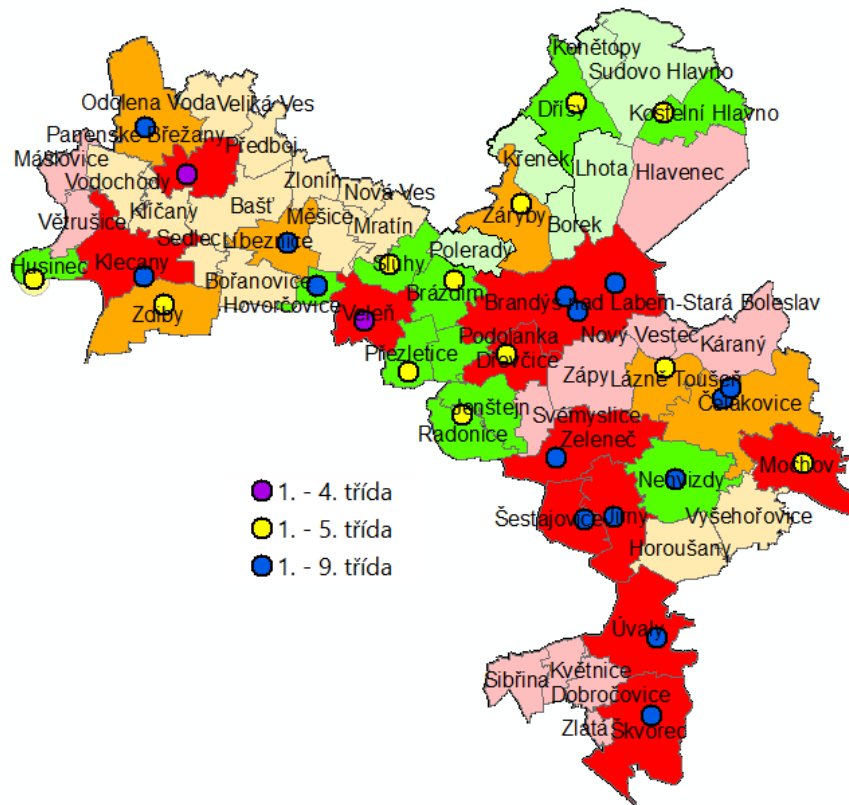
Obec	spádovost	kapacita	naplněnost	%	počet ročníků
Panenské Břežany		40	36	90%	1-4
Veleň		87	87	100%	1-4

Tabulka č. 10: Naplněnost základních škol 1.-4. třída

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav se nachází celkem 15 základních škol s ročníky 1. – 9. Město Brandýs nad Labem-Stará Boleslav má 3 základní školy, tyto školy jsou téměř naplněny. Město Čelákovice má základní školy 2, v ulici Kostelní je také téměř celá naplněna, nicméně druhá základní škola v ulici Komenského má využitou kapacitu pouze z 84%. Další obce, které jsou uvedeny níže v tabulce mají pouze jednu základní školu v sídle. Většina škol je naplněna přes 90%, avšak obec Líbeznice a Odolena Voda se k této hranici blíží. Velkou výjimkou mezi těmito školami je základní škola v obci Hovorčovice, která je naplněna pouze ze 47%. V městysu Nehvizdy je naplněnost 71%.

obec	spádovost	kapacita	naplněnost	%	počet ročníků
Brandýs n/L. - Na Výsluní	Káraný, Zápy	930	902	97%	1-9
Brandýs n/L. - Palachova		750	734	98%	1-9
Brandýs n/L. - Stará Boleslav	Borek, Hlavenec, Nový Vestec	750	726	97%	1-9
Čelákovice - Komenského	Nehvizdy, Mochov, Vyšehořovice, Lázně Toušeň, Jirny, Šestajovice	800	671	84%	1-9
Čelákovice - Kostelní	Káraný, Lázně Toušeň, Mochov, Vyšehořovice, Nehvizdy, Úvaly	650	619	95%	1-9
Hovorčovice		389	183	47%	1-9
Jirny		280	258	92%	1-9
Klecany	Máslovice, Větrušice	505	496	98%	1-9
Líbeznice	Bořanovice, Bašť, Měšice, Mratín, Předboj, Nová Ves, Sedlec, Zlonín	1020	854	84%	1-9
Nehvizdy	Horoušany, Vyšehořovice	714	504	71%	1-9
Odolena Voda	Klíčany, Bašť, Veliká Ves, Vodochody	850	704	83%	1-9
Šestajovice		420	403	96%	1-9
Škvorec	Zlatá	300	282	94%	1-9
Úvaly	Květnice, Dobročovice, Sibřina	750	723	96%	1-9
Zeleneč	Svémyslice	598	563	94%	1-9

Tabulka č. 11: Naplněnost základních škol 1.-9. třída

Obrázek č. 9: Schéma – naplněnost základních škol s vyznačením ročníků

5.8.2 DOSTUPNOST ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Výkres č. 3 – dostupnost ZŠ

Dostupnost základních škol I. stupně pro obce typu A je stanovena na 600m. Při aplikaci koeficientu 1,3 na vzdušnou vzdálenost je to zaokrouhleně 461 m. To by se týkalo Čelákovice a Brandýsa nad Labem, po naplnění ploch by to platilo i pro Úvaly, nicméně všechny tyto města mají nyní druhý stupeň (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Dostupnost základních škol I. stupně pro obce typu B, C, D s více jak 2000 obyvateli je stanovena metodikou na 800m. Při aplikaci koeficientu 1,3 na vzdušnou vzdálenost je to zaokrouhleně 615m. V 1. fázi se to týká celkem 15 obcí ve 2., po zaplnění ploch je to 24 obcí, ovšem opět závisí, zda mají školy i druhý stupeň (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Pro obce typu B a D s méně jak 2000 obyvateli metodika stanovuje dostupnost na 30 minut veřejnou hromadnou dopravou. V současné době se to týká celkem 41 obcí, při zastavení ploch je to celkem 31 obcí (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Minimální prahová hodnota počtu obyvatel v obci nebo sídle pro umístění prvního stupně základní školy je 2000 obyvatel dle vyhlášky. Dle metodiky připadá jedno dítě umístěné na prvním stupni základní školy na 22 obyvatel (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016), (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Dostupnost základních škol I. a II. stupně, tj. úplná je stanovena metodikou na 800m pro obce typu A, B a C s více než 5000 obyvateli. Při aplikaci koeficientu 1,3 na vzdušnou vzdálenost je to zaokrouhleně 615m. To se momentálně týká celkem 4 měst. Při naplnění zastavitelných ploch to bude již 10 měst a obcí. Pro zbytek obcí je stanovena dostupnost na dojezd 30 minut veřejnou hromadnou dopravou. (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016).

Dle metodiky připadá jedno dítě umístěné na druhém stupni základní školy na 29 obyvatel (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016). Minimální prahová hodnota počtu obyvatel pro umístění úplné základní školy v obci nebo sídle je 4000 obyvatel dle vyhlášky (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Dostupnost je podrobněji vyhodnocena v jednotlivých kartách obcí.

5.9.ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY, STŘEDNÍ ŠKOLY A VYSOKÉ ŠKOLY

5.9.1.STŘEDNÍ ŠKOLY

U středních škol a základních uměleckých škol je dle metodiky doporučena jejich přítomnost v sídlech s větším počtem obyvatel. Nicméně jejich zřizovatelem nejsou obce, jak je tomu u mateřských a základních škol, ale ve většině případů Středočeský kraj, církev či soukromý sektor. V ÚAP se zabývám pouze jejich vymezením, jelikož sami obce významně neovlivní jejich vymezení (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav jsou celkem 4 veřejné střední školy:

- Střední škola letecké a výpočetní techniky, Odolena Voda
- Gymnázium J. S. Machara, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
- Gymnázium, Čelákovice
- Střední zemědělská škola, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

5.9.2. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Dle znalosti území a údajů od starostů obcí většina žáků dojíždí na střední školu do hlavního města. V Praze je mnohem větší nabídka oborů a především pro většinu obcí lepší dostupnost i prostřednictvím hromadné dopravy než do výše zmíněných středních škol (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

V ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je i několik základních uměleckých škol. Konkrétně jsou to školy:

- ZUŠ Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
- ZUŠ Jana Zacha Čelákovice
- ZUŠ Klecany
- ZUŠ Líbeznice

5.9.3. VYSOKÉ ŠKOLY

V Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi se nachází budova Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. V Brandýse nad Labem probíhá především výuka katedry tělesné výchovy, hudební výchovy a kombinovaného studia. Kromě 3 poslucháren se zde nachází i individuální studovny, tělocvičny, horolezecká stěna, posilovna, zrcadlový sál a bazén. Tato vysoká škola je jediná v ORP.

5.10. SOCIÁLNÍ SLUŽBY A KULTURA

5.10.1. KNIHOVNY

V ORP je zřízeno 16 knihoven, většinou se nachází v prostorách obecních úřadů. Některé mají pouze provoz několik dní v týdnu či pouze večerní provoz.

Bašť
Bořanovice
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
Čelákovice
Dřevčice
Dřísy
Hlavenec
Hovorčovice
Husinec
Jenštejn
Jirny
Úvaly
Větrušice
Vyšehořovice
Zápy
Zdiby
Zeleneč

Tabulka č. 12: Seznam knihoven v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

5.10.2. DOMOVY DŮCHODCŮ A DOMOVY S PEČOVATELSKOU SLUŽBOU

Celkem 9 domovů důchodců a domovů s pečovatelskou službou je zřízeno v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Ve větších městech jako jsou Úvaly, Čelákovice a Brandýs nad Labem-Stará Boleslav je zřízen vždy jeden domov důchodců a jeden dům s pečovatelskou službou. Co se týče kapacity v Brandýse nad Labem-Staré Boleslavi je dle Odboru sociálního nedostatečná a čekací lhůty se každým rokem prodlužují.

Bořanovice
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav – Brandýs nad Labem
Brandýs nad Labem-Stará Boleslav – Stará Boleslav
Čelákovice - Kostelní
Čelákovice – Na Hrádku
Dřevčice
Jenštejn
Úvaly – nám. Svobody
Úvaly – Dům s pečovatelskou službou

Tabulka č. 13: Domovy důchodců a domovy s pečovatelskou službou

5.10.3. KULTURNÍ SÁL

V každé obci až na pár výjimek můžeme nalézt společenské sály. Ve většině případů se jedná o sokolovny či společenské sály umístěné v restauracích a hospodách. Samozřejmě všechna města v ORP mají sály ve kterých pořádají jednání a veřejná zastupitelstva v prostorách městských úřadů.

6. NÁVRH

6.1. STANOVENÍ ZÁKLADNÍ BILANCE OBČANSKÉHO VYBAVENÍ PRO JEDNOTLIVÉ OBCE

6.1.1. MATEŘSKÉ ŠKOLY

Příloha č. 5 – Karty obcí

Díky důkladné analýze jsem mohla stanovit počet obyvatel včetně rozvojových ploch, stávající kapacity mateřských škol a také zda mají obce vymezeny vhodné plochy pro umístění mateřské školy, tento dokument je přílohou č. 5 Karty obcí.

Dle metodiky jedno dítě předškolního vzdělání připadá na 28 obyvatel (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016). Zároveň minimální prahová hodnota počtu obyvatel v obci nebo sídle pro umístění mateřské školy je 420 obyvatel dle vyhlášky.

Všechny obce, které neměly dosud nárok na umístění mateřské školy, jelikož měly méně než 420 obyvatel, nárok mají:

	počet obyvatel celkem
Borek	558
Dobročovice	523
Hlavenec	725
Křenek	898
Polerady	743
Sedlec	1 250
Veliká Ves	1 257
Zlatá	1 452

Tabulka č. 14: Mateřské školy – nový nárok obcí na umístění MŠ

Rovněž existují obce, které by mohly mít zřízenou mateřskou školu vzhledem k počtu obyvatel, ale nemají ji: Bořanovice, Květnice, Lhota, Nový Vestec, Podolanka, Sudovo Hlavno, Větrušice a Vodochody. Všechny tyto obce mají vymezeny rozvojové plochy pro bydlení a tím i významný nárůst počtu obyvatel.

V příloze č. 5 Karty obcí je tento návrh podrobněji popsán pro jednotlivé obce. Vzhledem k budoucímu naplnění ploch a zařazení všech obcí do typu, pro který je určena dostupnost 600 m (resp. 461 m) není možné uvažovat o svazkových mateřských školách.

Návrh je u každé obce jiný a záleží především na možnostech každé obce. V návrhu se zobrazují zkapacitnění a výstavba mateřských škol, změna územně plánovací dokumentace pro vymezení plochy pro mateřskou školu či změna zastavitelných ploch bydlení pro využití mateřskou školou. Možností je také zmenšení zastavitelných ploch.

6.1.2. ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Příloha č. 5 – Karty obcí

U základních škol jsem použila stejnou metodiku, jako v případě mateřských škol. Ovšem s rozdílnými parametry. Dle metodiky připadá jedno dítě umístěné na prvním stupni základní školy na 22 obyvatel (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016). Minimální prahová hodnota počtu obyvatel v obci nebo sídle pro umístění prvního stupně základní školy je 2000 obyvatel dle vyhlášky (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Dle metodiky připadá jedno dítě umístěné na druhém stupni základní školy na 29 obyvatel (MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016). Minimální prahová hodnota počtu obyvatel pro umístění úplné základní školy v obci nebo sídle je 4000 obyvatel dle vyhlášky (OBECNÍ PORTÁL, 2020).

Díky vymezení nových rozvojových ploch a stanovení celkového počtu obyvatel i s těmito plochami se do kategorie obcí nad 4000 obyvatel a tím i nárokem na druhý stupeň základní školy zařadily obce Hovorčovice, Jenštejn, Jirny, Klecany, Nehvizdy, Přezletice, Šestajovice, Škvorec, Zdiby a Zeleneč.

Podrobné návrhy pro jednotlivé obce jsou v příloze č. 5 Karty obcí. Mezi doporučení patří výstavby nových ZŠ a vymezení ploch pro ně, pokud nejsou v ÚP stanoveny, zkapacitnění stávajících a zvážení vymezení stávajících zastavitelných ploch. Uvažuji také nad výstavbou svazkových škol.

Svazkové školy jsou přínosné pro širší okolí obcí, a to nejen pro ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, ale i pro obce z okolních ORP, které mohou mít lepší dostupnost do našeho ORP. Svazkové školy by bylo vhodné umístit do několika částí ORP, kde je problém se stávajícími, popřípadě budoucími kapacitami. V jižní části ORP jsou to Úvaly, které již plánují výstavbu svazkové školy. Dále by bylo vhodné

umístit svazkovou školu v západní části území, poblíž Odoleny Vody a v centrální části ORP – například ve Staré Boleslavi. Plánována je svazková škola pro obce Záruby a Polerady (v jedné obci 1. stupeň, ve 2. obci 2. stupeň).

6.2.KATEGORIZACE OBCÍ

Výkres č. 4 – Kategorizace obcí

Dle rozvojových ploch jsem stanovila ambice jednotlivých obcí na rozvoj. Zároveň jsem dle analýz určila, zda mají obce dostatečné kapacity základní občanské vybavenosti a případně, zda mají obce možnost umístit mateřskou či základní školu v rozvojových plochách k tomu určených, nejen pro stávající obyvatele, ale i pro obyvatele v rozvojových plochách, brala jsem v potaz i dostupnost a vhodnost vymezených zastavitelných území určené pro občanské vybavení s možností výstavby MŠ, ZŠ.

Pokud je nárůst počtu obyvatel v rozvojových plochách do 15% lze konstatovat, že se obec již významně nerozvíjí a lze ji tedy považovat za obec bez rozvojových ambic.

Co se týká kapacit a dostupností, tak jsem vycházela z výše uvedených analýz, je ovšem třeba uvést, že jsem za hraniční hodnotu považovala +/- 3% dětí.

1. Obec, která nemá rozvojové ambice a je stabilizovaná. V našem ORP je to obec Dřevčice a Mochov. V mapě je tato plocha znázorněna modrou barvou.

2. Obec, která nemá rozvojové ambice a má drobnější rezervy v občanské vybavenosti – je namístě uvažovat o participaci s okolními obcemi. Participace může být i dočasného charakteru. Taková obec se v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav nenachází. V mapě díky tomu není znázorněna.

3. Obec, která se nerozvíjí, ale zároveň nemá kapacity občanské vybavenosti – tuto obec je potřeba zpětně dosaturovat, pokud to lze v rámci vymezených ploch pro občanskou vybavenost. V opačném případě následují dlouhá jednání s developery atd. Jedná se o obce Měšice, Nová Ves a Šestajovice. V mapě jsou tyto obce znázorněny růžovou barvou.

4. Obec, která se rozvíjí a zároveň má dostatečné kapacity občanské vybavenosti – tato obec má rozvojový potenciál. Jedná se o obce Klíčany, Kostelní

Hlavno, Máslovice a Mratín. Tato obec také může nabídnout participaci okolním či blízkým obcím. Tyto obce jsou v mapě znázorněny červeně.

5. Obec, která se rozvíjí a zároveň nemá dostatečné kapacity občanské vybavenosti – je třeba umístit/zkapacitnit základní občanské vybavení pro kvalitní život v obci. Do této kategorie spadá většina obcí v ORP. V mapě tuto kategorii najdeme pod žlutou barvou.

6. Obec, která se rozvíjí, ale při predikované naplněnosti ploch dojde k hraničním hodnotám dostupnosti základního občanského vybavení – tuto obec bude třeba v blízkém budoucnu stabilizovat. Jedná se o obce Konětopy, Líbeznice, Nehvizdy, Radonice a Svěmyslice. V mapě je tato kategorie znázorněna zelenou barvou.

7. DISKUSE

Název diplomové práce Dostupnost základního veřejného občanského vybavení na území obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav prozrazuje, o čem práce je.

Cílem bylo doporučení pro územně plánovací činnosti jednotlivých obcí (doporučení pro řešení ve změnách územních plánů nebo v nových ÚP) a pro územně plánovací činnosti obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav (doporučení pro 5. aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav), zohledňující vytvoření podmínek pro zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení.

Jak již bylo několikrát zmíněno v předešlých kapitolách, nešlo pouze o doporučení pro územní plány a územně analytické podklady, ale také sběr dat důležitý k 5. aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Při terénním průzkumu území došlo též ke zjištění velkých odchylek od informací získaných z internetových a mapových zdrojů. Územní plány nebyly v několika případech v souladu s realitou. Orgán územního plánování se vyjadřuje ke stavbám teprve od roku 2018 a tak bylo třeba důkladně tyto skutečnosti prověřit. Z toho důvodu jsem také vymezila skutečně zastavěné plochy a nikoliv zastavitelné. Sama jsem byla tímto rozdílem velmi nemile překvapena.

Dle platných územních plánů, a to i těch rozpracovaných je vidět stále ambiciózní záměr výstavby určené k bydlení. Podle mě je vidět tendence novějších územních plánů na hojnější vymezení ploch pro občanskou vybavenost nebo minimálně stanovení regulativů jdoucí vstříc občanské vybavenosti. Obce v posledních letech ve větší míře pořizují nové územní plány. U některých obcí (např. Květnice, Polerady, Hlavenec) již i přes snahu obcí nelze vymezené zastavitelné plochy rušit, neboť by zde mohlo ze strany vlastníků pozemků dojít k požadavkům na náhrady za změnu v území. Vymezené zastavitelné plochy mají např. platná územních rozhodnutí, popř. již na plochách byla zahájena výstavba, a proto obce byly nuceny vymezené zastavitelné plochy do nových územních plánů převzít. Snahou bylo v územních plánech vymezit plochy pro občanskou vybavenost nebo v rámci ploch pro bydlení stanovit podmínku pro možnost umístění občanské vybavenosti, např. mateřské školy. Za příklad obce, která ve svém novém územním plánu zrušila velké

množství zastavitelných ploch pro bydlení bych uvedla obec Zlonín. Zde musím uvést, že v době zpracování diplomové práce ještě nebyl územní plán vydán (účinnosti nabyl 25. 2. 2021), a tak jsou v diplomové práci vyhodnoceny údaje k původnímu územnímu plánu obce. U dalších obcí, které mají rozpracované územní plány je vidět tendence vymezování ploch pro občanskou vybavenost, neboť, jak se domnívám, si obce uvědomily, že nelze spoléhat na občanskou vybavenost větších sousedních obcí a měst. Samostatné obce potřebují vzhledem k nárůstu obyvatel pokrytí vlastní občanskou vybaveností, popř. v cílené spolupráci s okolními obcemi. Ale musím říct, že to není pravidlem a zástupci některých obcí nejsou nakloněni vzájemné spolupráci. Rovněž v nových i rozpracovaných územních plánech, popř. změnách územních plánů se obce snaží stanovit přísnější podmínky využití území tak, aby nevznikala tzv. kobercová zástavba na minimální výměře pozemků bez jakýchkoliv omezení (např. min. zastoupení zeleně, max. zastavěnost stavebního pozemku, max. výška zástavby apod.).

Během zpracování této diplomové práce se mi potvrdilo to, jak moc je důležité se seznámit s daným územím při jeho analýze. Vždy se může vloudit chyba, ale člověk, který se o dané území zajímá a v mém případě, je to i má práce, jelikož pořizují územní plány obcí, územně analytické podklady a píšou závazná stanoviska, navrhuje co nejlepší území pro obyvatele daných obcí, kteří v tomto území každodenně tráví svůj pracovní, ale hlavně volný čas. Snažila jsem se o navržení co možná nejlepšího možného doporučení. Nicméně konečné rozhodnutí je vždy na obci v závislosti i na jiných faktorech, jako může být ekonomická stránka, smlouvy s developerem a jiné. Já jsem pouze navrhovala možnosti řešení z mého pohledu.

Podle mého u takto velkých ORP je třeba se podívat na věci z širšího úhlu pohledu. Malé obce jsou ve stínu velkých měst a v našem případě ještě ve větším vlivu Prahy, která z mého pohledu si klade nároky na svůj rozvoj a pro sousedící obce mnohdy klade nepřiměřené nároky při projednávání územních plánů nebo jejich změn. Proto je podle mého názoru důležité klást důraz na participaci obcí, a to především při výstavbě základních škol, kdy jsou tyto investice pro obce samostatně až nemyslitelné. Důkazem je toho i několik fungujících svazkových škol a příprava dalších, která je v různé fázi. Suburbanizace je a nejspíš i bude, myslím. Je ale důležité se na rozvoj koukat především z hlediska udržitelnosti a doufám, že k tomuto názoru přistoupí i developeři.

8. ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo navržení vhodného doporučení pro 5. aktualizaci ÚAP ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav z hlediska dostupnosti mateřských a základních škol.

V návrhu došlo k vytvoření kategorizace sídel podle míry jejich rozvojového potenciálu na základě provedených analýz s ohledem na zajištění standardu dostupnosti základního veřejného občanského vybavení. Byl zohledněn aspekt kooperace jednotlivých obcí a aspekt sdílení základního občanského vybavení, především u základních škol.

Hlavním výstupem diplomové práce je doporučení pro změny územních plánů nebo pořízení zcela nových územních plánů a především pro 5. aktualizaci Územně analytických podkladů obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav.

ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav tak získá nejen doporučení pro výše zmíněné dokumenty, ale také rozsáhlou analytickou část, která je taktéž velkým přínosem pro 5. aktualizaci Územně analytických podkladů obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Ať už se to týká vymezených zastavěných území a zastavitelných ploch, tak zjištění kapacity a dostupnosti základní občanské vybavenosti a bilance ploch. Nyní bude záležet na jednotlivých obcích, zda budou ochotny implementovat závěry této práce do praxe, a zda vyhodnotí snižování výměr zastavitelných ploch pro bydlení jako kladný krok pro svůj budoucí udržitelný rozvoj.

Cíle diplomové práce jsou naplněny. Analytická a návrhová část je zpracována do 5. aktualizace Územně analytických podkladů obce s rozšířenou působností Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, která byla vydána v lednu tohoto roku.

9. PŘEDHLED LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ

- **BRUNTLAND, 1991:** *Naše společná budoucnost*. Světová komise pro životní prostředí a rozvoj. Academia, Praha.
- **CAMBELL S., 1996:** *Green cities, growing cities, just cities: Urban planning and the contradictions of sustainable development*. Journal of the American Planning Association.
- **CENIA, 2012:** *Místní Agenda 21*. MŽP, Praha, dostupné z: <https://ma21.cenia.cz/cs-cz/dokumenty.aspx>
- **ČSÚ, 2014:** Český statistický úřad, online: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistiky>
- **DALY H., 1991:** *Elements and enviromental macroeconomics, Ekological Economics*. The Science and Management of Sustainability, New York.
- **HNILIČKA, 2005:** *Sídelní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů: urbanismus do kapsy*. Host, Brno.
- **ILAS, 2002-2013:** Databáze územně plánovací dokumentace, ÚÚR, online: <https://www.uur.cz/ilas/ilas.asp>
- **LOUDA, 2012:** *Udržitelný rozvoj a jeho aplikace v podmínkách ČR – výzva nebo hrozba pro národní hospodářství*. NF VŠE, Praha
- **MAIER et. al., 2008:** *Územní plánování a udržitelný rozvoj*. ABF – Arch, Praha.
- **MAIER et. al., 2012:** *Udržitelný rozvoj území*. Grada Publishing, a.s., Praha.
- **MAIER, VOREL, ŠINDLEROVÁ, 2016:** Standardy dostupnosti veřejné infrastruktury. Výstup projektu TAČR Beta – TB050MMR001, dostupné online: <http://www.uur.cz/images/8-stanoviska-a-metodiky/53-TB050MMR01-Standardy-dostupnosti-verejne-infrastruktury-2017-10-30.pdf>
- **OBEČNÍ PORTÁL, 2020:** Města a obce, dostupné online: https://www.obecniportal.cz/33/obec-jako-zrizovatel-skol-uniqueidgOke4NvrWuOKaQDKuox_Z_bEpBs1uy6fBL7_ZgDWZ74/
- **OUŘEDNÍČEK, 2013:** *SUB URBS: Krajina, sídla a lidé*. Academia, Praha.
- **PLAVBA, 2001:** Sdružení JODI, online: <http://www.plavba.cz/plavba/>

- **PŮR, 2020:** *Politika územního rozvoje České republiky ve znění Aktualizace č. 1, 2, 3 a 5.*
- **SÝKORA, 2002:** *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky.* Dostupné z:
https://www.researchgate.net/publication/39908449_Suburbanizace_a_jeji_sociální_ekonomické_a_ekologické_důsledky
- **stavební zákon:** Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- **SŽDC, 2020:** Správa železniční dopravní cesty, online:
<https://www.spravazeleznice.cz/o-nas/zeleznicni-mapy-cr>
- **ÚAP, 2015:** *Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území.* Krajský úřad Středočeského kraje, dostupné z:
<https://gis.kr-stredocesky.cz/docs/reg/?dir=%DAZEMN%CD%20PL%C1NOV%C1N%CD%20NA%20DAROVNI%20KRAJE/%DAZEMN%CC%20ANALYTICK%C9%20PODKLADY%20SK>
- **ÚÚR, 2010:** *Principy a pravidla územního plánování.* Ústav územního rozvoje, dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>
- **ÚÚR, 2009 - 2017:** *Principy a pravidla územního plánování.* Brno: ÚÚR, internetová publikace, dostupné z: <http://www.uur.cz/default.asp?ID=2571>
- **ZUP, 2010:** *Zásady urbánní politiky.* MMR ČR, dostupné z:
https://mmr.cz/MMR/media/MMR_StaryWeb/import/Datab%c3%a1ze%20dokument%c5%af/Region%c3%a1ln%c3%ad%20politika/Methodiky,%20pokyny%20a%20p%c5%99%c3%adru%c4%8dky/ZUP_tisk.pdf
- **ZÚR, 2018:** *Zásady územního rozvoje Středočeského kraje ve znění aktualizace č. 1 a 2.*

Data:

- Územní plány obcí ve znění jejich změn v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, dostupné na webových stránkách obcí nebo na úřadu územního plánování v Brandýse nad Labem
- Katastrální mapy obcí v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, dostupné online: <https://www.cuzk.cz/>
- Kapacita a naplněnost mateřských a základních škol získány od Odboru školství ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav
- Seznam domovů důchodců a domů s pečovatelskou službou byly získány od Odboru sociálního ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

10. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: SO ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

- Dostupné z: https://www.brandysko.cz/assets/File.ashx?id_org=904&id_dokumenty=26773

Obrázek č. 2: Rozvojové oblasti a osy (PÚR, 2020)

Obrázek č. 3: Rozvojová oblast (ZÚR, 2018)

Obrázek č. 4: Doprava silniční (PÚR, 2020)

Obrázek č. 5: Doprava železniční (SŽDC, 2020)

Obrázek č. 6: Doprava vodní (PÚR, 2020)

Obrázek č. 7: Střední Labe (PLAVBA, 2001)

Obrázek č. 8: Schéma – naplněnost mateřských škol

Obrázek č. 9: Schéma – naplněnost základních škol s vyznačením ročníků

11. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Skutečný počet obyvatel

Tabulka č. 2: Územní plány pořízeny před rokem 2007

Tabulka č. 3: Územní plány pořízeny po roce 2007

Tabulka č. 4: Počet obyvatel v rozvojových plochách

Tabulka č. 5: Celkový počet obyvatel včetně rozvojových ploch

Tabulka č. 6: Rozvojové plochy občanské a komerční vybavenosti

Tabulka č. 7: Zařazení obcí/měst do typů z hlediska intenzity jeho využití

Tabulka č. 8: Naplněnost mateřských škol

Tabulka č. 9: Naplněnost základních škol 1.-5. třída

Tabulka č. 10: Naplněnost základních škol 1.-4. třída

Tabulka č. 11: Naplněnost základních škol 1.-9. třída

Tabulka č. 12: Seznam knihoven v ORP Brandýs nad Labem-Stará Boleslav

Tabulka č. 13: Domovy důchodců a domovy s pečovatelskou službou

Tabulka č. 14: Mateřské školy – nový nárok obcí na umístění MŠ

12. SEZNAM PŘÍLOH

Výkres č. 1 – Rozvojová území

Výkres č. 2 – Dostupnost MŠ

Výkres č. 3 – Dostupnost ZŠ

Výkres č. 4 – Kategorizace obcí

Příloha č. 5 – Karty obcí